

TRIBUNA URIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 347-348 / noiembrie 2017

Luptați și veți învinge!

M. Ulebrany

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Fiecare a patra sâmbătă a lunii noiembrie a devenit un moment de referință în istoria Ucrainei prin Ziua dedicată comemorării victimelor Holodomorului din anii 1932-1933. Această zi reprezintă, an de an, confirmarea angajamentului ucrainenilor de a omagia memoria celor care au îndurat persecuțiile și crimele comise în numele unei ideologii totalitare, fiind totodată expresia celei mai depline reverențe față de suferința umană, concretizată prin moartea a milioane de oameni ne-

oameni nevinovați era planificată dinainte și în toate detaliile de către regimul totalitar: „Colectivizarea și suprimarea rezistenței țărănimii, distrugerea intelectualității ucrainene și lichidarea Bisericii ucrainene nu au dat rezultate la care se aștepta Moscova. Atunci, regimul totalitar a plănuțit Holodomorul pe care l-a pus în practică la dimensiuni de genocid. Scopul imperiului a fost spulberarea oricărui posibilități de autodeterminare națională a Ucrainei. Realizarea acestui țel includea lichidarea

Din agenda
deputatului UUR

pag. 2

Din activitatea conducerii
Uniunii Ucrainenilor
din România

pag. 3

Liceul Pedagogic
„Taras Șevcenko“
la 20 de ani

pag. 4

Ziua scrierii și limbii
ucrainene

pag. 5

Consfăturile naționale
ale cadrelor didactice din
învățământul în limba
ucraineană

pag. 6

Hatmanul Ivan Mazepa
cinstit de comunitatea
ucrainenilor
din Galați

pag. 7

Festivalul gospodinelor
ucrainene

pag. 8-9

Eveniment cultural la
Gura Humorului

pag. 12

Simpozionul internațional
pe tema „Relații româno-
ucrainene. Istorie și
contemporaneitate“

pag. 14

Holodomorul este unic și nu poate fi uitat

noați. Este o tragedie umană fără precedent, unică în felul ei și nu poate fi uitată.

Conform cercetărilor întreprinse, Holodomorul a luat viața a aproape zece milioane de oameni. Această cifră depășește pierderile suferite de poporul ucrainean în cel de-al Doilea Război Mondial. Ucraina resimte și astăzi efectele cumplite terori care avea ca scop distrugerea planificată a națiunii ucrainene.

Istoricii spun că foametea din Ucraina a fost provocată de Stalin, care a ordonat colectivizarea forțată a agriculturii și i-a lipsit apoi pe țărani de orice sprijin, fiindu-le confiscate grânele și toate produsele de consum alimentare din gospodării. Se estimează că în perioada cea mai grea a foametei mureau în fiecare zi 25.000 de oameni. Adevărata dimensiune a dezastrului a fost ascunsă în perioada Uniunii Sovietice, fiind adusă în atenția opiniei publice abia după câștigarea independenței de către Ucraina, în 1991. Țăranii mureau fiindcă nu aveau ce mânca. Ei erau izolați de restul lumii și nu aveau nicio putere. Oamenii din zonele ce aparțineau atunci de România și Polonia încercau să vină în ajutor țăranilor din Ucraina. Se cunosc multe cazuri când ajutoarele venite de la români și polonezi erau înapoiate în țara de origine: vameșii nu permiteau ca alimentele să intre în Ucraina pe motiv că aveau „microbi și bacterii“.

În mesajul de anul trecut al președintelui Ucrainei, Petro Poroșenko, adresat cu prilejul comemorării victimelor Holodomorului, se subliniază faptul că exterminarea în masă a milioane de

darea acelu segment al societății care avea conștiință națională, îndeosebi a țărănimii și intelectualității.

Milioane de ucraineni au căzut pradă morții prin înfometare. Pe cel mai fertil pământ din lume, oamenii se stingeau de foame, se chinuiau, se sălbăticeau“.

Zilele acestea se împlinesc 11 ani de când Rada Supremă a Ucrainei a adoptat legea prin care Holodomorul din 1932-1933 a fost declarat drept genocid, organizat deliberat de autoritățile centrale sovietice împotriva națiunii ucrainene.

Zeci de guverne și parlamente din lume au calificat, de asemenea, drept genocid această crimă reprobabilă a regimului totalitar. Din păcate, mai există oameni, inclusiv în Ucraina, și în lume care neagă Holodomorul ca act de genocid.

Începând din 2006, în România s-au realizat anual comemorări ale victimelor Holodomorului și sunt sigur că acest eveniment nu reprezintă doar o recunoaștere și o evocare a acelor evenimente, ci și o modalitate de unire a eforturilor pentru combaterea efectelor lor. Așadar, rolul acestor comemorări nu este numai de a aduce un omagiu memoriei celor care au pierit în acea imensă tragedie, ci și de a împărtăși cunoștințe referitoare la Holodomor oamenilor, în special celor tineri, ca să înțeleagă, să conștientizeze cauzele acestui fenomen unic în istorie, dar și consecințele sale tragice, astfel încât niciodată, nicăieri să nu repetăm asemenea greșeli.

Ion ROBCIUC

Din agenda deputatului UUR

În intervalul la care ne referim, activitatea deputatului UUR, dl Nicolae Miroslav Petrețchi, a fost concentrată în special în următoarele direcții: relațiile bilaterale româno-ucrainene, pachetul legislativ privind funcționarea justiției, rezolvarea concretă a unor probleme ale comunităților locale de ucraineni, activități de diplomatie parlamentară.

Poziție fermă în legătură cu „Legile justiției“

Aflate în centrul dezbaterilor fierbinți, propunerile legislative numite generic „Legile justiției“ nu puteau fi ignorate. Poziția deputatului UUR este că modificările sunt necesare, iar propunerile înaintate sunt parțial acceptabile, parțial greșite sau inoportune.

Concentrându-se pe un anumit aspect vizând în mod direct egalitatea cetățenilor în fața legii, deputatul UUR a rostit de la tribuna Parlamentului următoarea declarație politică, având semnificații mai largi:

„Tema declarației politice este ceea ce putem numi DISCRIMINAREA SPONTANĂ.

Înțeleg prin discriminare spontană acele manifestări, soluții, abordări mai mult sau mai puțin voluntare al căror autor – mă refer la demnitari și funcționari publici – nu conștientizează că încalcă principiul sacrosanct al egalității în drepturi sau acceptă aceasta cu superficialitate.

Vreau să fiu bine înțeles: în România nu există un climat discriminator. Temelia Constituției, mentalitatea politică, mentalul colectiv sunt explicit și ferm în favoarea egalității. Discriminarea pe care am numit-o spontană provine din alte defecte de construcție și cultură instituțională, cum ar fi birocratismul, lipsa de profesionalism, acumularea în timp a unor carențe, pragmatismul bugetar rău înțeles și altele.

M-am decis să fac această Declarație politică observând că sindromul discriminării spontane se manifestă inclusiv la cei la care ne-am așteptat cel mai puțin să ignore Constituția.

Intențiile pentru așa-zisele legi ale justiției au stârnit multe dezbateri. Unele idei par înțelepte, altele par politicianiste. Nu este momentul să le comentez. Dar una dintre propuneri transcende frapant principiile Constituției: accesul în magistratură să înceapă la 30 de ani. Oare cum putem să ne așteptăm de la cei care trebuie să aibă în sânge legea fundamentală, să păstreze și în vis principiile acesteia, să ignore cu atâta nonșalanță ultracunoscutul articol 16 coroborat cu cunoscutul articol 53 din Constituția României?!

Vorbesc, în primul rând, ca deputat tânăr. Am candidat pentru Parlament atras de nenumăratele declarații despre înnoirea clasei politice. Să fie acestea numai vorbe goale? Ar trebui să fi observat că avântul maxim al devotamentului față de profesie - de care are atâta nevoie și autoritatea judecătorească - se manifestă la 23-25 de ani. Momentul terminării studiilor este cel al idealurilor morale și sociale cele mai curate. Sunt considerați absolvenții insuficient pregătiți? Perfecționați învățământul! Consideră că nu au suficientă experiență de viață? Creați un echilibru de vârste și un echilibru deontologic în lumea judecătorească. La 30 - 33 de ani, cum preconizează unii, un absolvent de drept ori nu a reușit în altă carieră și atunci de ce să fie preferat ca judecător, ori a reușit, și atunci se ridică suspiciunea că are alte motive decât cariera.

Aveți încredere în tineri, iar dacă aveți concepții gerontocratice, respectați Constituția României! Nu creați discriminări nici în mod deliberat, nici în mod spontan!

Comemorarea Holodomorului

Tot la capitolul Declarații politice rostite de la înalta tribună a Camerei Deputaților am reținut și marcarea prin cuvinte vibrante, dar și prin trimiteri la actualitate, a tragicului episod istoric al Holodomorului.

Într-o variantă extinsă, Declarația politică a fost supusă și atenției Consiliului Național al UUR pentru a fi adoptată ca document propriu.

Situația de la Repedea

Dintre problemele locale cele mai stringente semnalate deputatului, foarte urgentă și dramatică s-a dovedit a fi situația aprovizionării cu lemne de foc a comunei Repedea, județul Maramureș. Cu toate că problema în discuție se conturează ca având cauze mai adânci și mai greu de remediat, ținând de abuzurile comise în perioada restituirii drepturilor de proprietate, domnul deputat Nicolae Miroslav Petrețchi a înțeles să adreseze ministrului Apelor și Pădurilor, doamna Doina Pană, un apel în termeni severi, pe măsura dramatismului situației, din care spicuim:

„Cu peste 5000 locuitori (1600 gospodării), comuna are dreptul, după cele mai economice norme, la minimum 2000 m.c. lemne de foc anual, deși necesarul ei real este mai mare, la fel și posibilitățile de exploatare. În anul 2016 (prin cererea nr.3599/05.09.2016), Primăria a solicitat punerea în valoare a 2500 m.c. Fără nici o justificare legală sau economică, Ocolul Silvic Poieni a aprobat o cotă de punere în valoare de numai 1200 m.c., adică mai puțin de jumătate din minimum necesar.

În anul 2017, solicitarea s-a făcut pentru 3000 m.c. (cererile de punere în valoare nr. 2019/25.05.2017 și 3770/04.10.2017). Ocolul Silvic Poieni a autorizat doar cantitatea ridicolă de 546 m.c., adică a 6-a parte din cantitatea strict necesară sau, altfel spus, un metru cub la 3 gospodării! Vă întreb și vă rog să întrebați acești subalterni cinici: Ce să facă locuitorii comunei Repedea care trăiesc la limita de nord a țării, într-o zonă friguroasă? Să fure din pădure, să moară înghețați, să treacă granița în Ucraina ori să se revolte?

Ei nu au în vedere niciuna dintre aceste opțiuni, chiar dacă instigatorii nu vor întârzia să apară. Ei încă au încredere în autorități, în instituțiile statului. Chiar dacă Ocolul se află în subordonarea Regiei Naționale a Pădurilor, nu cred că Ministerul poate închide ochii la abateri cu consecințe atât de grave pentru viața oamenilor și pentru speranța lor într-o bună guvernare.

În conformitate cu dispozițiile art.197 alin.(2) din Regulamentul Camerei Deputaților, aștept răspuns formulat scris și oral“.

Vești bune pentru Soca

Întreținând o bună relație de conlucrare cu Departamentul Cultelor, domnul deputat Nicolae Miroslav Petrețchi a semnalat și explicat domnului secretar de stat Victor Opaschi nevoia de a se sprijini finalizarea lucrărilor la Biserica ortodoxă ucraineană din localitatea Soca, județul Timiș. Aflăm de la Cuvioșia Sa, părintele Cristian Ardelean, preotul locului, că suma necesară a fost virată.

Forumul de la Bonn

La mijlocul lui noiembrie a fost organizată la Bonn o importantă reuniune parlamentară în marja Conferinței Națiunilor Unite privind Schimbările Climatice (COP 23). Reuniunea s-a bucurat inclusiv de prezența cancelarului Germaniei, doamna Angela Merkel, și a președintelui Franței, domnul Emmanuel Macron.

În virtutea obligațiilor ce-i revin ca membru al Comitetului Director al Grupului Român al Uniunii Interparlamentare (GRUI), domnul deputat Nicolae Miroslav Petrețchi a făcut parte din delegația Parlamentului României la reuniunea de la Bonn.

O apreciere semnificativă

În rubrica anterioară consemnam că, la închiderea ediției, deputatul UUR participa la formula parlamentară de discuții cu ministrul de Externe al Ucrainei, domnul Pavlo Klimkin.

Ca și în alte discuții și negocieri pe tema relațiilor bilaterale, prestația domnului Petrețchi a fost foarte apreciată de ceilalți componenți ai delegațiilor ce au reprezentat țara noastră, dar și de diferiți membri ai delegațiilor Ucrainei. Iată că aceste informații sunt confirmate printr-o sensibilă scrisoare primită de la Excelența Sa, domnul Pavlo Klimkin:

**Președintelui Uniunii Ucrainenilor din România,
Deputatului minorității ucrainene în Parlamentului României,
Domnului Petrețchi Nicolae Miroslav**

**Stimate Domnule Petrețchi Nicolae,
dragă comunitate ucraineană,**

Permiteti-mi să-mi exprim toată considerația, respectul și deplinul sprijin din partea Ucrainei pentru numeroasa minoritate națională ucraineană care trăiește în România, colaborarea cu ucrainenii de peste graniță fiind o prioritate importantă a politicii externe a Ucrainei.

Suntem recunoscători fiecăruia dintre dumneavoastră pentru sprijinul permanent în păstrarea tradițiilor și culturii ucrainene din România, pentru susținerea Ucrainei în domeniul politic, de securitate, economic și umanitar.

Din păcate, din cauza timpului limitat pe trecut la București și a importanței convorbirilor cu partea română, nu am reușit să onorez invitația Dvs. la sediul central al Uniunii Ucrainenilor din România, dar promit ca la următoarea vizită la București să-i dau curs.

Folosindu-mă de acest prilej, aș vrea încă o dată să-mi exprim sincere mulțumiri, în mod special Dvs., dle președinte, președinților filialelor județene ale UUR, redactorilor publicațiilor Uniunii și întregii comunități ucrainene din România pentru toate acțiunile importante pe care le întreprindeți în sprijinul Ucrainei și să vă doresc sănătate, pace, noroc și bună înțelegere.

Cu respect și mult succes,

**Pavlo Klimkin,
Ministrul Afacerilor Externe al Ucrainei**

Observator

Comunicat

Din activitatea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România

Continuăm să informăm cititorii noștri și membrii UUR despre activitatea conducerii Uniunii Ucrainenilor din România.

În ziua de 16-17 noiembrie 2017, la sediul central al UUR, a avut loc ședința ordinară de lucru a Consiliului UUR pentru analiza activității desfășurate de organizație în luna octombrie 2017, analiza și aprobarea devizelor și a referatelor de necesitate pentru luna noiembrie 2017, analiza activității comisiilor UUR de la începutul anului și până în prezent etc., precum și analiza și aprobarea Planului de activități și proiecte culturale și a bugetului UUR pentru anul 2018 și stabilirea unor măsuri pe linia îmbunătățirii activității în viitor. Ședința de lucru a fost legal constituită.

La primul punct de pe ordinea de zi, a fost prezentată situația financiar-contabilă, pe ansamblul UUR, pentru luna octombrie a.c., urmând ca datele în detaliu pe categorii de cheltuieli și fiecare filială în parte să fie discutate ulterior.

La punctul doi al ordinii de zi a fost prezentat un număr de 21 devize estimative însoțite de referate, precum și de celelalte documente justificativ-explicative privind acțiunile propuse a se desfășura în luna decembrie 2017 care s-au referit, în principal, la organizarea și desfășurarea acțiunilor legate de sărbătorirea Zilei Minorităților și a sărbătorilor de iarnă, respectiv festivalul colindelor, precum și a zilelor culturii ucrainene etc. Toate aceste acțiuni au fost cuprinse în Planul de acțiuni și activități culturale pe anul 2017, iar sumele solicitate prin devizele estimative s-au înscris în limitele sumelor aprobate. Fiecare deviz în parte a fost supus aprobării Consiliului UUR.

La același punct al ordinii de zi, a fost prezentat un număr de 27 referate de necesitate ale filialelor județene ale UUR cu privire la alocarea unor sume de bani pentru cheltuieli gospodărești, achiziționarea unor bunuri de strictă necesitate (aparatură IT, birotică, aparatură electronică, mobilier, mici reparații la sedii și autoturismele din dotare sau comodat, costume și cizme pentru formațiile de dansatori etc.), deplasări la diferite evenimente în baza unor invitații primite în acest sens din țară și din Ucraina, care au fost analizate de către Consiliul UUR.

Totodată, la acest punct al ordinii de zi, la propunerea unor membri ai Consiliului, a fost aprobată solicitarea ca filialele UUR să înainteze liste cu formații artistice pentru care se solicită confecționarea cizmelor, cu menționarea membrilor ansamblului și a mărimilor pentru cizme (eventual și alte date metrice, dacă ofertanții o vor cere), precum și ofertele care s-au primit până în prezent de la societăți comerciale, pentru a-i contacta pe furnizori în vederea obținerii unui preț.

Referitor la confecționarea costumelor, filialele vor face demersuri pe plan local/zonal pentru a obține oferte de preț și vor înainta la UUR în același interval de timp liste cu membrii formațiilor pentru care s-a solicitat realizarea costumelor cu datele de măsurători și ofertele furnizorilor, urmând ca după aprobare în Consiliu/Prezidiu să se încheie contractele în acest sens.

La punctul trei al ordinii de zi, au fost prezentate scurte rapoarte, procese-verbale și propuneri ale comisiilor de cenzori, cultură, Comisiei pentru învățământ, Comisiei pentru editare cărți, presă, Organizației Tinerilor Ucraineni din România, Organizației Femeilor Ucrainene din România.

La punctul patru al ordinii de zi, a fost prezentată situația investițiilor până la sfârșitul lunii octombrie a.c.

La punctul cinci de pe ordinea de zi, au fost trecute în revistă nominal, pe luni, activitățile planificate a se desfășura în anul 2018 de fiecare filială a Uniunii Ucrainenilor din România.

La punctul șase al ordinii de zi, a fost prezentat stadiul îndeplinirii Planului editorial până la data de 31 octombrie 2017, precum și propunerile edi-

toriale ale filialelor UUR pentru anul 2018, care cuprind 50 de titluri de carte, cu precizarea că un autor poate apărea într-un an cu cel mult 2 titluri în cazuri excepționale când nu există alte oferte. Revizuirea listei cărților propuse spre publicare se va face la 6 luni și se vor face propuneri corespunzătoare, dacă situația va impune.

La punctul șapte al ordinii de zi, președinții filialelor au prezentat informări referitoare la încheierea unor parteneriate pentru acțiuni culturale comune cu alte instituții și asociații pentru perioada până la sfârșitul anului și, respectiv, pentru anul 2018 (filiala Arad a încheiat un parteneriat cu Școala Generală din Tîrnova în vederea organizării unor activități extrașcolare cu elevii claselor primare și gimnaziale: interculturalitate în spațiul mioritic; filiala Tulcea are în curs de definitivare un parteneriat cu CL Sulina, filiala Timișoara în curs de definitivare un parteneriat cu CJ, UUR negocieri pentru realizarea unui parteneriat cu Ministerul Educației, filiala Iași urmează să negocieze termenii unui parteneriat cu Casa de Cultură „Ioan Ursache” în vederea organizării festivalului minorităților).

La punctul opt al ordinii de zi, președinții filialelor UUR au prezentat scurte informări referitoare la situația elevilor care studiază limba ucraineană: filiala Arad – 112 copii în patru școli Tîrnova și Tauț, filiala Botoșani – 172 copii în patru școli Mihăileni, Rogojești, Cîndești, Avrămeni/T. Vladimirescu, filiala Caraș-Severin – 261 copii în 5 școli Copăcele, Cornuțel, Caraș-Severin, Sorbăgel și Reșița, filiala Maramureș – 4.370 copii în 10 școli + Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko” din Sighet, Rona de Sus, Crasna Vișeuului, Liceul Tehnologic Poienile de sub Munte; Poienile de sub Munte, Sighet - grădinița Remeți, Ruscova, Crăciunești, Repedea, Valea Vișeuului, filiala Satu Mare – 155 elevi la școala Micula, filiala Suceava – 2.176 copii la 19 unități școlare PJ: Moldovița, Siret (2), Bălcăuți, Milișăuți, Ulma, Izvoarele Sucevei, Șerbăuți, Moldova-Sulița, Vatra Moldoviței, Suceava, Crăciunești, Mușenița, Rădăuți, Botoșenița Mare, Breaza, Brodina, Măriței, filiala Timiș – 732 elevi în 14 școli: Știuța, Dragomirești, Oloșag, Zgribești, Bîrna, Banloc, Soca, Darova, Mașloc, Bethausen, Petrova Mare, Lugoj, Timișoara, Variaș, filiala Tulcea – 72 elevi/3 unități școlare Letea, Murighiol, Tulcea. Total elevi care studiază limba ucraineană: 8.150.

S-a solicitat și o situație de la Ministerul Educației în acest sens, care urmează să ne pună la dispoziție în termenul cât mai scurt posibil.

La punctul nouă al ordinii de zi, a prezentat ultimele precizări privind construcția bugetară pentru anul 2018 și a făcut o proiecție bugetară pe anul 2018 ținând seamă de prevederile legale și ultimele precizări, urmând ca imediat după să fie prezentate concluziile și măsurile Comisiei pentru elaborarea bugetului pe anul 2018, care a fost aprobat de membrii Consiliului.

La punctul zece al ordinii de zi, a fost prezentată activitatea desfășurată de deputatul UUR, de la începutul anului și până în prezent, demersurile întreprinse pentru rezolvarea unor probleme legate de învățământul în limba maternă și asigurarea manualelor școlare pentru elevii, care studiază în limba ucraineană, îmbunătățirea imaginii UUR, vizite de lucru în județele unde au fost probleme de competența deputatului, acțiunile ce urmează a fi întreprinse în perioada următoare și alte probleme. Problemele în detaliu vor fi prezentate în cadrul rubricii „Din agenda deputatului”.

La punctul 11 al ordinii de zi, președinții filialelor județene au prezentat activitatea consilierilor locali din partea UUR. Din informările prezentate de către președinții de filiale sus-menționate rezultă că în majoritatea cazurilor consilierii aleși din partea UUR s-au achitat și se achită de sarcinile ce le au potrivit reglementărilor în vigoare, mențin

legătura cu filialele (în unele cazuri aceștia sunt chiar membrii unor organizații ale UUR), dar mai sunt și cazuri, când aceștia nu mai reprezintă interesele comunității ucrainene.

În situația dată la propunerea membrilor Consiliului, a fost aprobată propunerea ca președinții de filiale să solicite de la fiecare consilier un raport scris privind activitatea desfășurată pe anul 2017, urmând ca activitatea acestora să fie analizată în ședința de lucru a Comitetelor UUR și a Consiliului în prima parte a anului 2018.

La punctul 12 al ordinii de zi, au fost prezentate 21 invitații, adrese, petiții, cereri venite din partea unor organizații, instituții din țară și din Ucraina, precum și de la persoane fizice pentru participarea la acțiuni organizate în țară și respectiv în Ucraina, încheierea sau prelungirea unor contracte, participarea la acțiuni ale altor minorități, acțiuni de colaborare dintre organizațiile noastre și organizații din Ucraina, realizarea unor obiecte promoționale.

Separat a fost discutată nevoia selecționării, pregătirii și angajării tinerilor în activitatea de jurnalism – corespondenți regionali pentru ziarul UUR, propuneri venite din partea redacțiilor UUR. Cererile și solicitările în acest sens se vor primi până la sfârșitul anului urmând ca în prima ședință a Consiliului/Prezidiului din anul 2018 să se ia o hotărâre în acest sens. Este de dorit ca acolo unde se poate, aceste cereri să fie înaintate prin filialele județene și să cuprindă și punctul de vedere al Comitetului filialei respective.

La finalul discuțiilor Consiliul a votat o serie de decizii, rezoluții, hotărâri pentru adoptarea măsurilor propuse la fiecare punct al ordinii de zi precum și în legătură cu unele probleme punctuale.

*Material realizat de Victor HRIHORCIUC,
vicepreședintele UUR*

Responsabilitatea pentru opiniile exprimate în paginile Curierului ucrainean revine în exclusivitate autorilor. Redacția nu-și asumă obligațiile legate de conținutul materialelor și nu returnează articolele nepublicate.

CURIERUL UCRAINEAN

**Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737
E-mail:
curierul.ucrainean@gmail.com**

**Redactor-șef:
Ion Robciuc**

**Redactor:
Kolea Kureliuk**

**Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu**

Tiparul executat la

**Tipografia
„S.C. SMART
ORGANIZATION SRL“**

Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko“ la 20 de ani

La 20 octombrie 2017, comunitatea ucrainenilor din țara noastră a marcat 20 de ani de la reînființarea Liceului Pedagogic „Taras Șevcenko“ din Sighetu Marmăției. În cadrul manifestărilor dedicate acestui eveniment aniversar au fost rostite mesaje importante pe care le redăm mai jos.

Stimați profesori, dragi elevi și absolvenți ai liceului, îndrăgiți părinți,

În calitatea mea de președinte al Uniunii Ucrainenilor din România și reprezentant al ucrainenilor în Parlamentul României, vreau să vă felicit cu ocazia aniversării a 20 de ani de la reînființarea Liceului Pedagogic Ucrainean din Sighetu Marmăției. Bucuria sărbătorii de astăzi am vrea să o împărtășim cu partenerii educaționali, cu elevii, cu cadrele didactice, cu personalul administrativ, cu părinții și, nu în ultimul rând, cu partenerii instituționali ai liceului nostru. La zi aniversară se cuvine să aducem un cuvânt de laudă și de mulțumire tuturor celor care trudesc pe altarul acestui lăcaș de învățământ.

Incrustarea pe răbojul vremii a celui de-al 20-lea an de existență oferă absolvenților și profesorilor acestui liceu plăcutul prilej să-și îndrepte gândurile spre școala care le-a luminat calea vieții, le-a oferit posibilitatea să devină oameni de caracter, prețuiți și respectați la locurile lor de muncă și în viața socială. Retrăind cele mai plăcute crâmpie din viața de elev sau de profesor, mai tineri sau mai vârstnici, ne simțim fericiți că am ajuns să sărbătorim acest eveniment și să ne bucurăm de progresele și realizările Liceului Pedagogic Ucrainean.

Acest liceu, văzut într-o imagine generică, este o avere. O avere a comunității ucrainenilor din România. În ciuda vitregiilor prin care trece națiunea noastră, ne simțim protejați de o forță divină care ne ajută să învingem toate piedicile și să insuflăm tinerei generații dorința de afirmare pe scena vieții și de perpetuare a idealurilor pentru care au luptat și s-au jertfit înaintașii noștri. Există momente, precum cel de azi, în care ne dăm seama că școala nu e doar o „prioritate națională“ furată de discursuri demagogice, ci o prioritate a istoriei, a timpului care devine istorie.

Patronul spiritual al Liceului Pedagogic Ucrainean din Sighetu Marmăției, poetul național al Ucrainei, Cobzarul poporului ucrainean spunea, pe bună dreptate, că „învățătura-i lumi-

nă, iar neștiința-i orbecăială“. De aceea, este firească dorința ucrainenilor de pe aceste meleaguri de a nu-și uita tradițiile, cultura și limba maternă și de a le putea transmite generațiilor viitoare.

În acest context aș vrea să vă reamintesc faptul că istoria comunității ucrainene din Maramureș se împletește cu istoria comunităților românești, ungurești și iudaice. Sighetu Marmăției este locuit încontinuu de pe vremea culturii Hallstatt, fiind situat la confluența râurilor Tisa și Iza, exact în calea rutei comerciale care unea Câmpia Panoniei cu marea Câmpie Scitică, trecând peste Alpii Bastarnici. Pe aici au lăsat urme agatârșii, roxolani și sarmații, popoare migratoare de origine asiatică, dar și celții și scordiscii. Prima atestare a orașului, în documentele papale, este în anul 1326. Ucrainenii, așezați în aceste locuri din vremuri imemorabile, au trebuit să înfrunte, alături de români, invaziile tătarilor, foametea și molimele Evului Mediu, dar și asuprirea austriacă și maghiară.

Patrioții ucraineni au plătit un tribut greu pentru dorința de a-și păstra limba, tradițiile și biserica. În 1904, Tribunalul comitatului Maramureș i-a judecat pe 22 de țărani ucraineni din satul Iza (azi Ucraina Subcarpatică), condamându-i pe trei dintre aceștia (Ioakim Vakarov, Vasili Lazar și Vasili Kamen) la câte 14 luni de temniță și amenzi de mii de coroane, pentru că în 1902 au cerut preot ortodox, lepădându-se de greco-catolicism și făcându-se, astfel, vinovați de „agitație religioasă potrivnică intereselor de stat“!

În 1913, la Sighet a fost încarcerat un grup de 94 de femei și bărbați ucraineni, cu vârste cuprinse între 17 și 64 de ani, acuzați (într-un proces politic celebru în epocă) de guvernul austro-ungar, de trădare de stat pentru că au trecut la ortodoxie. Grupul era condus de călugărul Aleksei Kabaliuk, născut în satul Frasin (azi Iasinia din Maramureșul de Nord), convertit la ortodoxie la Muntele Athos. Kabaliuk a primit cea mai grea pedeapsă - 4 ani și 6 luni de temniță plus 1000 de coroane amendă. Ca semn al recunoașterii, imediat după sentință, acesta a primit de la țarul Rusiei, Nicolae al II-lea, o cruce pectorală de aur. Kabaliuk și ceilalți întemnițați au rămas în închisoarea din Sighet până la finele anului 1918, când au fost eliberați. Ulterior, călugărul a devenit egumen al mănăstirii Iza (lângă Chust) și o voce de prim rang a Bisericii Ortodoxe Ucrainene. În 2001, el a fost canonizat

sub numele de Sfântul cuvios Alexie Carpatinul, devenind primul sfânt al Bisericii Ortodoxe din Ucraina Subcarpatică și primul sfânt care a trecut prin temnița sigheteană.

Am făcut această scurtă incursiune în istoria comunității ucrainene din Sighetu Marmăției pentru a vă aduce aminte că avem o datorie sacră, aceea de a continua păstrarea tradițiilor, a culturii, a obiceiurilor și, mai presus de toate, a limbii noastre naționale.

Ne mândrim că Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko“ din Sighetu Marmăției, județul Maramureș este singurul liceu cu predare în limba ucraineană din România. El este continuatorul primului liceu ucrainean, înființat în anul 1944, iar în anul 1949 în cadrul acestuia a luat ființă și secția pedagogică. În 1997, noul „Taras Șevcenko“ și-a redeschis porțile printr-o ceremonie festivă cu participarea președintelui României, Emil Constantinescu, și a ministrului Educației, Virgil Petrescu, în momentul de față având 8 clase liceale, dintre care 4 de filieră vocațională (profil pedagogic) și 4 cu filieră teoretică (matematică-informatică și științe ale naturii). Liceul „Taras Șevcenko“ se caracterizează prin multitudinea și diversitatea activităților școlare și extrașcolare, dar mai ales prin rezultatele frumoase obținute de elevi la diferite olimpiade și concursuri naționale și internaționale.

În septembrie 2017, Liceul Pedagogic „Taras Șevcenko“ din Sighetu Marmăției a împlinit 20 de ani de existență, timp în care pragul acestuia a fost trecut de numeroase personalități din România, Ucraina și nu numai, fiind un punct de reper în relațiile bilaterale româno-ucrainene pe plan local și național. El a fost și rămâne un exemplu de conviețuire interetnică și un model de păstrare a tradițiilor și obiceiurilor minorității ucrainene din România.

În încheiere vreau să vă felicit pe toți, elevi, părinți și profesori deopotrivă, amintindu-vă ceea ce spunea Cobzarul Taras Șevcenko: „Este lat și bătut drumul pe care se iese din rai, dar cel care ne duce acolo este o potecă îngustă și plină de spini“.

Cu deosebită dragoste,

Nicolae Miroslav Petrețchi
Președintele Uniunii Ucrainenilor
din România,
Deputat

Stimați profesori și colaboratori,
dragi elevi!

În numele Ambasadei Ucrainei în România și al meu personal vă felicit sincer cu ocazia celei de a 20-a aniversări a reluării activității Liceului Ucrainean „Taras Șevcenko“ din orașul Sighetu Marmăției.

Inestimabilă este activitatea minții și a inimii fondatorilor, conducătorilor și tuturor profesorilor acestei instituții de învățământ.

Îmi exprim profundul respect față de cadrele didactice care, fără îndoială, merită cuvinte de cea mai înaltă recunoștință pentru munca și talentul lor generos de a transmite cunoștințele și experiența practică valoroasă, de a-i învăța pe copii în limba lor ucraineană, de a populariza tradițiile și cultura ucrainenilor din România.

Dragi elevi, vă doresc să vă atingeți obiectivele, să găsiți un loc demn în viață, să vă întâlniți cu prieteni buni și de încredere. Nu vă opriți pe drumul Cunoașterii, el este interesant și cu ade-

vărat fără sfârșit!

La mulți ani! Vă urez fericire, sănătate, noroc și noi realizări!

Cu respect,

Oleksandr Bankov
Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar
al Ucrainei în România

Stimate Doamnă Președinte,
Stimată Direcțiune,

stimați membri ai colectivelor pedagogic,
de elevi și părinți ale Liceului Pedagogic
„Taras Șevcenko“ din Sighetu Marmăției,

Congresul Mondial al Ucrainenilor vă felicită sincer cu prilejul împlinirii a 20 de ani de la reînființarea Liceului Ucrainean „Taras Șevcenko“, una dintre instituțiile de învățământ importante cu limba de predare ucraineană din România.

Învățământul în limba ucraineană în diaspora face parte integrantă din procesul instructiv-educativ și îndeplinește un rol foarte important în

formarea conștiinței naționale la tânăra generație. De aceea, reînființarea liceului Dvs. în anul 1997 a constituit un eveniment important atât pentru comunitatea ucraineană din România, cât și pentru întreaga diasporă ucraineană. Ne face o deosebită plăcere că Liceul Ucrainean „Taras Șevcenko“ este, în prezent, un centru educațional binecunoscut și un loc de cultivare a limbii ucrainene, a culturii și tradițiilor poporului nostru.

În această zi de sărbătoare, Congresul Mondial al Ucrainenilor mulțumește tuturor acelor care au contribuit la reînființarea Liceului Ucrainean „Taras Șevcenko“, la dezvoltarea lui și a avut grijă de el, dar mai ales Uniunii Ucrai-

nenilor din România în frunte cu dl Nicolae Miroslav Petrețchi.

Congresul Mondial al Ucrainenilor urează liceului Dvs. mari succese în continuare, iar Direcțiunii, colectivelor de elevi și părinți multă sănătate, putere și entuziasm pentru a duce mai departe cu demnitate renumele Liceului Ucrainean „Taras Șevcenko“.

Cu stimă,

Congresul Mondial al Ucrainenilor
Evhen Cholij,
Președinte

Referitor la art. 7 al Legii Ucrainei privind învățământul

– Statul ucrainean este extrem de interesat și va depune toate eforturile pentru dezvoltarea sistemului de instituții de învățământ în limbile minorităților naționale din Ucraina.

– Extinderea predării în limba de stat nu va limita în niciun fel cunoașterea și folosirea limbilor minorităților naționale, ea fiind îndreptată spre asigurarea unor posibilități egale pentru toți cetățenii Ucrainei de a urma învățământul superior, de a accede la funcții de stat, de a se realiza profesional etc. Statul are obligația de a asigura drepturi și posibilități egale pentru toți cetățenii Ucrainei. Astfel, noua Lege nu numai că nu limitează drepturile minorităților naționale și corespunde art. 22 al Constituției Ucrainei, deci garantează învățarea limbilor minorităților naționale, ci, din contră, lărgeste posibilitățile cetățenilor Ucrainei prin cunoașterea limbii de stat. Și aceasta corespunde întru totul prevederilor art. 22 al Constituției referitor la interzicerea discriminării pe criterii etnice și lingvistice. Dimpotrivă, faptul că reprezentanții minorităților naționale erau, practic, lipsiți de posibilitatea de a învăța în școală limba ucraineană, crea premise pentru discriminarea și limitarea drepturilor lor, căci absența acestor școli erau lipsiți, de facto, de drepturi egale cu ceilalți de a studia în instituțiile de învățământ superior pe întreg teritoriul țării.

– Legea Ucrainei privind învățământul prevede, de asemenea, ridicarea nivelului de cunoaștere a limbii engleze ca limbă de comunicare internațională, ca limbă a învățământului superior și științei internaționale.

– Adoptarea Legii învățământului nu va duce la desființarea instituțiilor de învățământ (grădinițe, școli, universități, facultăți) ale minorităților naționale, cu atât mai mult la eliberarea din funcție a cadrelor didactice. Dimpotrivă, Statul ucrainean va finanța pregătirea suplimentară și ridicarea calificării cadrelor didactice care predau în limba minorității naționale pentru ca acestea să poată preda obiectul respectiv în limba de stat. În procesul implementării conceptului de predare bilingvă a disciplinelor de bază, aceste cadre didactice constituie o avuție extrem de valoroasă și o resursă importantă atât pentru stat, cât și pentru minorități naționale. Ministerul Învățământului intenționează să aloce resurse financiare suplimentare pentru stimularea acestor cadre de a-și

ridica calificarea și pentru dezvoltarea sistemului de învățământ bilingv.

– În bugetul Ministerului Învățământului și Științei pe anul 2018 sunt prevăzute fonduri pentru elaborarea dicționarilor terminologice pentru elevi.

– Legea nu prevede închiderea Facultății în limba ungară din cadrul Universității Naționale din Ujhorod sau a altor instituții de învățământ superior private. Legea nu reglementează, în general, activitatea instituțiilor de învățământ superior private din Ucraina. Dezvoltarea rețelei de instituții de învățământ private cu predare în orice limbă este chiar salutăată și susținută.

– Se introduce o etapă tranzitorie în ceea ce privește aplicarea prevederilor Legii care va prevedea introducerea treptată a ciclului în care unele obiecte se vor preda în ucraineană.

– Limba de stat va fi predată mai susținut, în paralel cu limbile minorităților naționale, începând cu școala primară ceea ce va permite elevilor să fie pregătiți pentru învățământul în limba de stat în școala medie.

– Învățământul în școala medie nu se va face exclusiv în limba ucraineană, ci va include o componentă importantă de obiecte în limba minorităților naționale. Este vorba de: limba și literatura minorității naționale (pct. 6, pct. 1 al art. 7 al Legii), unul sau mai multe obiecte în limba UE (de facto, în limba minorităților, pct. 4 al art 7 al Legii). În cadrul ciclului matematică - științe ale naturii vor exista în plus dicționare în limba minorității pentru învățarea termenilor, în paralel, în cele două limbi.

– Aspecte specifice ale implementării acestui concept sunt prevăzute într-o altă lege, în curs de finalizare – Legea privind învățământul mediu. Dar, se cunoaște încă din această etapă că aplicarea acestei Legi prevede stabilirea de către Ministerul Învățământului a „limitei maxime și minime“ a numărului de obiecte care se vor preda în limba ucraineană și respectiv în limbile minorităților naționale. Lista obiectelor va fi stabilită pe baza standardului aprobat de Ministerul Învățământului care se stabilește ținând cont de rezultatele consultărilor cu țările interesate.

– În afară de aceasta, trecerea la predarea în limba de stat a altor obiecte se va face de către aceleași cadre didactice care predau aceste obiecte

te în limbile minorităților naționale după recalificarea lor.

– Pentru implementarea Legii vor fi elaborate programe de învățământ separate care vor ține seamă de particularitățile lingvistice ale fiecărei minorități în cadrul unor consultări cu comunitățile și cu partenerii noștri străini.

– În etapa actuală a țării noastre este important să dezvoltăm limba ucraineană și să respectăm toate obligațiile noastre internaționale care spun că orice pas în favoarea susținerii limbilor minorităților naționale nu trebuie să dăuneze limbii de stat.

– Conținutul art. 7 al Legii Ucrainei privind învățământul este în concordanță cu Constituția Ucrainei și cu toate obligațiile internaționale asumate, respectă recomandările de la Haga privind dreptul minorităților naționale la educație, precum și prevederile documentelor internaționale bilaterale referitoare la asigurarea învățământului în limba maternă. Asigurarea condițiilor pentru însușirea corespunzătoare a limbii de stat este în concordanță cu prevederile actelor legislative interne și internaționale care arată că garantarea drepturilor minorităților naționale nu se poate realiza în detrimentul limbii de stat.

– Având în vedere rezonanța intențională pe care căpătat-o această lege, partea ucraineană o va transmite Consiliului Europei pentru expertiză și este dispusă să poarte consultări separate cu reprezentanții statelor interesate pentru elaborarea în comun a mecanismului de implementare a Legii Ucrainei privind învățământul.

– Ucraina apreciază că minoritățile naționale constituie o punte a prieteniei și a unei strânse colaborări cu țările pe care aceste minorități le reprezintă. Totuși, acest rol de punte nu va avea o valoare reală dacă minoritățile naționale nu vor cunoaște bine limba de stat.

– Președintele Ucrainei a semnat această lege la 25 septembrie 2017. Pe de altă parte, șeful statului a subliniat că este important ca în timpul procesului de învățământ să fie respectate ferm drepturile umanitare ale minorităților naționale ce trăiesc pe teritoriul Ucrainei și s-a adresat Ministerului Afacerilor Externe și Ministerului Învățământului să inițieze consultări cu parteneri europeni, inclusiv cu Consiliul Europei.

Ambasada Ucrainei în România

răsune veșnic și să câștige adepți în toată lumea“, a scris președintele pe Facebook. În același timp, șeful Guvernului ucrainean, Volodymyr Hroisman, a menționat că limba ucraineană este o comoră mare și unică care unește generații de ucraineni în toate colțurile lumii. „Sunt mândru că vorbesc limba ucraineană“, a adăugat acesta. Președintele Radei Supreme a Ucrainei, Andri Parubii, a făcut apel la cetățenii ucraineni să învețe limba de stat și să o folosească, să o apere și să o cultive. „În această zi, fac apel la toți aceia care încă nu cunosc bine limba ucraineană, să vorbească limba de stat, limba maternă, și să marcheze astfel Ziua scrierii și limbii ucrainene. Aceasta va fi o contribuție importantă la dezvoltarea identității ucrainene“, a menționat el.

Ion ROBCIUC

Ziua scrierii și limbii ucrainene

Ziua scrierii și limbii ucrainene a fost înființată în anul 1997 prin decretul semnat de președintele Leonid Kucima și este marcată în fiecare an la 9 noiembrie. După calendarul creștin ortodox, în această zi este cinstit preacuviosul Nestor cronicarul, care i-a lăsat poporului ucrainean primul monument scris de pe vremea Rusiei Kievene – „Povist vremennich lit“ [= Povestea vremurilor de demult]. În Ucraina, Nestor cronicarul a fost discipolul iluștrilor Chiril și Metodi, întemeietorii ai scrierii vechi slave. Cercetătorii ucraineni îl consideră strămoșul limbii ucrainene scrise. Există și versiuni potrivit cărora pe terito-

riul Ucrainei s-au folosit mai multe feluri de scriere. Unii foloseau alfabetul grec sau latin. Actualul alfabet al limbii ucrainene cuprinde, în principal, litere grecești și câteva grafeme slave, dar odinioară, pe lângă alfabetul chirilic se folosea și cel glagolitic. Se pare însă că pe acesta din urmă nu îl cunoșteau toți.

După cum transmite agenția UNIAN, cu prilejul sărbătorii de 9 noiembrie, președintele Ucrainei, Petro Poroșenko, și premierul ucrainean, Volodymyr Hroisman, i-au felicitat pe ucraineni. „Statul nostru marchează astăzi Ziua scrierii și limbii ucrainene. Fie ca limba ucraineană să

Consfăturile naționale ale cadrelor didactice din învățământul în limba ucraineană

În perioada 12-14 octombrie 2017, Comisia pentru învățământ din cadrul Uniunii Ucrainenilor din România în parteneriat cu Ministerul Educației Naționale, Direcția Minorității și Facultatea de Litere din cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca a organizat Consfăturile naționale ale cadrelor didactice din învățământul destinat minorității ucrainene. Organizatorii, în persoana dnei Elvira Codrea, consilier al MEN, București, președintele Comisiei pentru învățământ din cadrul UUR, a dnei Mihaela Herbil de la Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca și a dlui Ioan Herbil de la Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, președintele UUR Cluj, s-au ocupat de diseminarea informației, de alcătuirea listelor cu participanții și pregătirea materialelor informative, de asigurarea spațiului destinat desfășurării lucrărilor Consfăturilor naționale, iar Uniunea Ucrainenilor din România a susținut financiar acțiunea prin asigurarea pentru toți participanții a transportului, cazării și mesei pe durata acțiunii, remunerarea profesorilor formatori, mape, pixuri și adevărnițe de participare.

Listele pentru înscrierea participanților au fost transmise domnilor directori de școli și inspectorilor din teritoriu, fără amendamentul obligativității participării, în concluzie prezența celor peste 100 de cadre didactice a fost dictată doar de dorința acestora de a se informa asupra noilor reglementări în domeniul învățământului destinat minorităților și din dorința de a face schimb de bune practici și de necesitatea găsirii unor soluții viabile pentru problemele stringente cu care se confruntă la nivel de clasă, școală, inspectorat, minister. Dintre participanți au făcut parte:

1. Inspectori pentru limba ucraineană din județele Maramureș, Suceava și Timiș;

2. Educatoare, învățători și directori de la școlile și secțiile cu predare în limba ucraineană din județele: Maramureș, Suceava, Timiș, Arad, Caraș-Severin, Tulcea, Botoșani și Satu Mare;

3. Profesorii de limba ucraineană, de muzică și de religie - cultul ortodox ucrainean din județele: Maramureș, Suceava, Timiș, Arad, Caraș-Severin, Tulcea, Botoșani și Satu Mare.

Ne-am bucurat de prezența persoanelor invitate, care au rostit câte o scurtă alocuțiune referitoare la sistemul de învățământ pentru minorități, la problemele actuale cu care se confruntă elevii și dascălii lor în acest moment, dar au evidențiat și lucrurile merituose, precum rezultatele la olimpiade și concursuri, înființarea de noi grupe și clase cu predare în limba maternă, multitudinea de activități extracurriculare, elaborarea noilor programe școlare și în limba ucraineană și cel mai important – elaborarea a cinci manuale auxiliare de limba și literatura ucraineană pentru clasele I-V, care se află deja la editură și așteaptă doar avizul CNEE pentru a vedea lumina tiparului. Printre invitați s-au numărat: domnul Nicolae Miroslav Petrețchi, președintele Uniunii Ucrainenilor din România și deputat în Parlamentul României, domnul Dorin Ioan Chira, conf. univ. dr. UBB, prodecan Facultatea de Litere, domnul Horațiu Catalano, conf. univ. dr. UBB, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Departamentul de Științe ale Educației, domnul Cristian Stan, prof.univ.dr., UBB, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Departamentul de

Științe ale Educației, domnul Miroslav Petrețchi, președintele UUR, filiala Maramureș, doamna Liuba Irina Horvat, președinte UUR, filiala Satu Mare, domnul Roman Petrașuc, Universitatea București, doamna Anamaria Gavril, Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava, doamna Angela Robu, Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava, domnul Volodymyr Antoficiuk, Universitatea „Ștefan cel Mare”, Suceava.

Acțiunea s-a desfășurat după un program sta-

bilit riguros și respectat întocmai. Participanții au sosit în seara zilei de joi, 12 octombrie 2017, și au fost cazați la Hotel Belvedere, Cluj-Napoca, unde între orele 19.00- 20.00 a fost servită cina. Ziua de vineri, 13 octombrie, a debutat cu o sesiune plenară, în sala „Mihai Eminescu” de la Facultatea de Litere a Universității „Babeș-Bolyai”, în cadrul căreia s-au rostit cuvintele de bun venit din partea organizatorilor și alocuțiunile invitaților. După o scurtă pauză de cafea, necesară pentru socializarea participanților, s-a trecut la activitatea propriu-zisă, pregătită de dna Codrea Elvira, consilier al MEN, în cadrul căreia au fost prezentate și dezbătute următoarele aspec-

rea de la un nivel de învățământ la altul (preșcolar – primar – gimnazial – liceal).

2.3. Predarea diferențiată – premisă a diminuării riscului de analfabetism funcțional.

2.4. Organizarea unor activități de monitorizare și consiliere pentru aplicarea noilor programe la clasele a V-a și pentru sporirea calității educației atât de la nivelul MEN, cât și de către fiecare inspectorat școlar din țară, precum și abilitarea curriculară organizată în mod special pentru toți profesorii care predau la clasa a V-a în anul școlar 2017-2018, aplicând noile programe în vigoare, conform prevederilor OMEN nr. 3393/28.02.2017.

2.5. Asigurarea calității evaluării (evaluarea continuă și prin examenele naționale), având ca reper noile programe, cât și prevederile din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare.

2.6. Măsuri care trebuie întreprinse la nivelul unității de învățământ în scopul asigurării calității procesului instructiv-educativ, cu accent pe:

- prevenirea și diminuarea crizei de adaptare a elevului la trecerea de la învățământul primar la învățământul gimnazial și de la învățământul gimnazial la învățământul liceal;

- aspectele vizând prevenirea și reducerea absenteismului și a abandonului școlar;

- tratarea diferențiată și individualizarea predării - învățării - evaluării, astfel încât să se asigure progresul școlar al tuturor elevilor;

- parcurgerea integrală a programei/programele școlare în vigoare, în vederea atingerii standardelor naționale, reflectate în nivelul competențelor dobândite de către aceștia și în rezultatele obținute la examenele naționale;

- aplicarea evaluării cu scopul orientării și optimizării procesului de învățare și pentru pregătirea succesului social, în momentul integrării absolvenților pe piața muncii.

După servirea mesei de prânz, participanții au fost împărțiți pe două grupe, conform funcției deținute și au participat la cursurile susținute de cei doi profesori universitari de la Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Departamentul de Științe ale Educației astfel:

Grupa I, formată din educatori și învățători, a asistat în Sala „Pușkin” la cursul pregătit și susținut de conf. univ. dr. Horațiu Catalano de la Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Departamentul de Științe ale Educației pe următoarele teme: Continuitate și discontinuitate între învățământul primar și gimnazial, Provocările temei pentru acasă și Abordări multidimensionale ale jocului.

Grupa II, formată din profesori, directori de școli și inspectori, a participat în Sala „Eminescu”, la cursul pregătit și prezentat de prof. univ. dr. Cristian Stan de la Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației, Departamentul de Științe ale Educației la cursul cu tema: Analiza procesului evaluativ.

(Continuare în pagina a 7-a)

Elvira CODREA,
consilier MEN și președintele Comisiei
pentru învățământ din cadrul UUR

te ce privesc învățământul în limbile minorităților în general și învățământul în limba ucraineană, în particular:

1. Cadrul normativ privind organizarea procesului de învățământ în anul școlar 2017-2018 – nouăți, puncte critice, măsuri și acțiuni generate de acesta:

1.1. OMEN nr. 3382/2017 privind structura anului școlar 2017-2018.

1.2. Regulamente, metodologii specifice, curriculum național etc.

3.3. Programa de limba și literatura ucraineană, programa de educație muzicală și programa de istoria și tradițiile minorității ucrainene pentru clasele a VI-a și a VII-a.

2. Priorități ale educației pentru anul școlar 2017-2018.

2.1. Asigurarea înțelegerii și aplicării corecte de către toți profesorii din sistemul național de învățământ a noilor programe pentru clasele a V-a.

2.2. Monitorizarea aplicării corecte a noilor programe pentru învățământul preșcolar și primar, în vederea eliminării elementelor care ar putea accentua criza de adaptare a elevilor la trece-

Consfătuirile naționale ale cadrelor didactice din învățământul în limba ucraineană

(Urmare din pagina a 6-a)

După terminarea cursurilor și oferirea feedbackului de către cursanți au continuat lucrările în plen, cu următoarele teme din program:

1.1. Elaborarea și implementarea de programe/proiecte/activități de abilitare curriculară la limba și literatura ucraineană, cu accent pe proiectarea curriculară, evaluarea la clasă, evaluarea la examenele naționale și la competițiile școlare, în parteneriat cu centrele de formare județene (CCD).

1.2. Elaborarea noilor regulamente specifice pentru competițiile școlare, în funcție de specificul fiecăreia.

1.3. Compatibilizarea programelor și a regulamentelor specifice pentru competițiile școlare cu noile programe (la nivel gimnazial), în vederea actualizării acestora, în conformitate cu reforma curriculară.

Ziua de sâmbătă, 14 octombrie, a debutat în Sala „Mihai Eminescu”, în sesiune plenară, cu alocuțiunea dlui deputat și președinte al UUR, Nicolae Miroslov Petrețchi, care a prezentat poziția UUR față de învățământul ucrainean din România și le-a urat succes în continuare organizatorilor și participanților. În continuarea lucrărilor, participanții au fost împărțiți pe trei grupe pentru a dezbate tema de pe ordinea de zi, și anume: Procesul educațional la limba și literatura ucraineană – grădiniță/ clasă pregătitoare/ gimnaziu/ liceu, la nivelul fiecărui județ pentru anul școlar 2016-2017 astfel:

Grupa I cu tema: Analiza calității educației, din perspectiva monitorizării externe realizate prin inspecția școlară. Analiza activității de predare-învățare: curriculumul aplicat, strategiile didactice și metodele de predare-învățare utiliza-

prin inspecția școlară. Analiza rezultatelor elevilor la olimpiadele și concursurile școlare naționale. Analiza modului de organizare și desfășurare a examenelor naționale la limba și literatura ucraineană; analiza rezultatelor obținute de elevi în cadrul examenelor naționale, comparativ cu rezultatele evaluării curente; analiza rezultatelor la evaluările la clasele a VI-a și a VIII-a, respectiv la bacalaureat – au participat profesori de gimnaziu și de liceu, având ca moderator pe dna inspector Simona Malearciuc.

În încheierea lucrărilor Consfătuirilor naționale, dl Nicolae Miroslov Petrețchi a înmănat personal, fiecăruia din cei peste 100 de participanți, o adeverință de participare și le-a urat mult succes în activitatea de la clasă, asigurându-i de tot sprijinul pe care-l poate oferi în calitate de deputat în Parlamentul României și președinte al UUR.

La finalul celor două zile de lucru, în cadrul discuțiilor comune pe baza materialelor prezentate și a cursurilor asistate, toți participanții au evidențiat în unanimitate necesitatea și importanța unor asemenea întâlniri regulate și au apreciat în mod pozitiv, prin luările de cuvânt, inițiativa Comisiei pentru învățământ din cadrul UUR, mulțumindu-i personal dlui Nicolae Miroslov Petrețchi, deputat în Parlamentul României și președinte al UUR, pentru implicare directă și participare la această acțiune, prima de o asemenea anvergură, atât în istoria învățământului ucrainean din România, cât și în istoria UUR.

te, instrumentele de evaluare utilizate și rezultatele elevilor la evaluarea curentă – au participat inspectorii școlari și directorii de școli, având ca moderator pe dna insp. Lucia Mihoc.

Grupa II cu tema: Analiza modului de organizare și desfășurare a examenelor naționale la limba și literatura ucraineană; analiza rezultatelor obținute de elevi în cadrul examenelor naționale, comparativ cu rezultatele evaluării curente; analiza rezultatelor la evaluările la clasele a II-a, a IV-a – au participat învățătorii și educatoarele, având ca moderator pe dl insp. Ilie Sauciuc.

Grupa III cu tema: Analiza calității educației, din perspectiva monitorizării externe realizate

Hatmanul Ivan Mazepa cinstit de comunitatea ucrainenilor din Galați

Comemorarea lui Ivan Mazepa s-a desfășurat, în prima ei parte, la statuia ridicată în memoria eroului ucrainean în Parcul Libertății, în anul 2004. La evenimentul organizat de comunitatea ucrainenilor au participat o parte dintre membrii organizației din localitate care au depus flori și o coroană de flori. Cei prezenți și-au plecat frunțile în fața celui ce a luptat pentru realizarea dorințelor arzătoare ale neamului ucrainean, aspirația lui spre liniște și pace, independență și neatarnare. La monumentul dedicat lui I. Mazepa, loc de închinăciune și reculegere sufletească, suntem datori să îngenunchem, rememorând faptele de vitejie, curaj și eroism ale marelui hatman, erou al nației ucrainene. Comemorarea lui I. Mazepa, în a doua ei

parte, după depunerea florilor și coroanei de flori la statuia din Parcul Libertății, s-a desfășurat la sediul filialei UUR.

Președintele organizației a prezentat un material în care a amintit despre una dintre cele mai importante personalități militare din istoria medievală a Ucrainei de la sfârșitul secolului al XVII-lea și începutul secolului al XVIII-lea. În materialul prezentat au fost arătate evenimentele istorice din Ucraina în timpul conducerii țării de către hatmanul Mazepa și sfârșitul tragic al acestuia după înfrângerea de la Poltava din anul 1709. Mare personalitate politică și militară, conducătorul unui stat slav, a încercat să redobândească independența țării sale, Ucraina.

Comemorarea lui Ivan Mazepa se înscrie în seria de manifestări ce se desfășoară pe parcursul întregului an care urmăresc păstrarea, dezvoltarea și exprimarea identității etnice, culturale, lingvistice și religioase a persoanelor aparținând minorităților naționale care trăiesc în județul Galați.

Vichentie NICOLAICIUC,
președintele Organizației Galați a UUR

Sărbătorirea Armatei Române în București

În fiecare an, la 25 octombrie, în întreaga țară se sărbătorește Ziua Armatei Române, când ultimul oraș aflat în partea de nord a României – Carei, a fost eliberat de sub ocupația hitleristo-hortistă.

Și în acest an, această importantă zi pentru armata română s-a sărbătorit și în Capitala României – București. Astfel, în București acest eveniment s-a desfășurat atât în Parcul Carol I, la mormântul eroului necunoscut, cât și în fața Academiei Militare Române. Evenimentul din Parcul Carol I s-a bucurat de prezența președintelui României, domnul Klaus Iohannis, a oficialităților din con-

ducerea țării, a veteranilor de război în frunte cu domnul general de armată (rtr) Dragnea Marin și a diferitelor asociații naționale ale cadrelor în rezervă și retragere, ca de exemplu „Asociația Alexandru Ioan Cuza”.

De asemenea, în fața Academiei Militare Române, unde străjuiește monumentul dedicat memoriei ostașilor români căzuți la datorie atât pe frontul de est, cât și pe cel de vest. Au fost prezenți: veteranii de război în frunte cu președintele general de armată (rtr) Dragnea Marin, ofițeri și generali în rezervă și retragere din Asociația „Alexandru Ioan Cuza”, ofițeri și generali activi din armata română și mulți civili.

După sosirea vicepreședintelui din partea Parlamentului României s-a intonat Imnul de Stat al României interpretat de o fanfară militară.

Un sobor de preoți militari a oficiat o slujbă religioasă în amintirea eroilor neamului românesc căzuți în luptă pe toate teatrele de război.

Apoi s-a procedat la depunerea coroanelor de flori (într-o ordine protocolară) din partea Președinției României, a Camerei Deputaților și Senatului, precum și a altor instituții militare și civile prezente la acest ceremonial.

În numele Asociației Naționale a Cadrelor Militare în Rezervă și Retragere „Alexandru Ioan Cuza”, un grup de ofițeri și generali din care am avut onoarea să fac parte, a depus o coroană de flori.

După terminarea ceremoniei, o companie de ostași din Regimentul Mihai Viteazul, acompaniată de fanfară militară, a trecut prin fața asistenței, însoțită de aplauzele acesteia.

Mihai POCORSCHI,
general de brigadă (rtr) ing.

FESTIVALUL GOSPODINELOR UCRAINENE

Este binecunoscut faptul că Bucovina a fost și este încă spațiul românesc în care viețuiesc în deplină armonie mai multe etnii. Dintre acestea se distinge etnia ucraineană care, în multe localități, este preponderentă. O astfel de localitate este și Milișăuți, unde această etnie deține majoritatea. Foarte interesant este faptul că ei cunosc foarte bine limba română, dar studiază în școală și limba lor maternă, că-și desfășoară întreaga activitate în colaborare cu comunitatea românească. Aceste lucruri le cunosc din colaborările pe care le am cu diferite persoane din cadrul acestei localități.

Doamna Brândușa Peslar este una dintre distinssele gospodine din Milișăuți. Aș putea spune că este chiar multilaterală, organizând și desfășurând diferite activități culturale. Iată că în acest an a organizat și desfășurat cea de-a doua ediție a „Festivalului gospodinilor ucraineni”. Festivalul este organizat la inițiativa ei, care este și președinte al filialei Uniunii Ucrainenilor din Milișăuți, și sub egida filialei Suceava a Uniunii Ucrainenilor, care a asigurat fondurile pentru desfășurarea acestei manifestări.

Întrebată de ce-a organizat acest festival, doamna Brândușa mi-a mărturisit: „În Milișăuți avem gospodine foarte bune, adevărate specialiste în rețete de mâncăruri, de bunătați pe care le pun pentru iarnă. Nu mă laud, dar cred că în cămara nimănui nu sunt atâtea bunătați puse pentru iarnă, cum sunt în cămara unei gospodine din Milișăuți. În plus, am avut un an prielnic agriculturii, cu toate că-a fost și secetă, recolte am avut și noi bogate și-apoi, prin expoziția de produse care va fi organizată cu prilejul acestui festival, vom demonstra participanților și spectatorilor ce harnici și buni agricultori sunt și gospodarii din Milișăuți. Și, nu trebuie uitat, că am invitat la acest festival ansambluri folclorice și interpreți individuali din diferite localități ale județului, unii chiar de la distanță mare de noi, care se vor întâlni aici și vor arăta spectatorilor ce folclor frumos și interesant au și ucrainenii, alături de cel românesc. De fapt, sunt cazuri în care nu se poate trage o linie fermă între un obicei românesc și unul ucrainean. Conviețuind atâta timp, am împrumutat unii de la alții. Important este să păstrăm acest tezaur și să-l transmitem urmașilor noștri, pentru că acest tezaur folcloric nu este al nostru, ci noi l-am primit în custodie pentru a-l

M-am bucurat că foarte mulți agricultori din localitate au adus la locul festivalului multe produse. Să nu vă mirați ce întinsă este expoziția, mai ales când veți observa în unele căruțe verze mari de peste 7 kg. Observați ce-ntinsă este expoziția“ a încheiat foarte mândră doamna Brândușa.

Și m-am convins de îndată de cele spuse de dânsa. În primul rând, vremea a ținut cu ei. Dacă la primele ore ale dimineții vremea era destul de mohorâtă, n-a durat mult și norii s-au împrăștiat și soarele i-a binecuvântat pe toți cu razele sale. Și-

asa temerea noastră că va ploua nu s-a adeverit și-am avut noroc de-o vreme foarte bună, de care s-au bucurat foarte mult atât organizatorii, interpreții, cât și spectatorii.

Doamna Brândușa a deschis festivalul urând bun venit oaspeților, interpreților și spectatorilor,

mulțumindu-le pentru că-au venit la acest festival și promițându-le că vor asista la ceva deosebit. Și așa a și fost. A rugat apoi să urce pe scenă primarul comunei și oaspeții din afara comunei. Și-așa i-am revăzut pe Mircea Laurus, primarul localității, Ilie Sauciuc, președintele Uniunii Ucrainenilor din județul Suceava, Valentin Leonte din Negostina și pictorul Ioan Bodnar.

Aceste personalități au rostit alocuțiuni, mulțumind pentru onoarea de-a fi invitați la acest festival, i-au felicitat pentru așa o idee generoasă și le-au urat ca festivalul să se desfășoare în bune condițiuni (Ilie Sauciuc). „Și-aici, la Milișăuți, este o foarte bună conviețuire și înțelegere între români și ucraineni, dovadă și acest festival frumos“ (Mihai Mihăiescu).

Doamna Brândușa a mulțumit celor care-au cuvântat și i-au felicitat, dar a mai adăugat „Uniunea Ucrainenilor are grijă de copiii noștri. 20 de copii au fost trimiși într-o excursie la Suceava, au primit și de

Paște, iar pentru la anul avem planificate alte excursii. Și toate cheltuielile vor fi suportate de Uniunea Ucrainenilor“.

O mențiune specială pentru ansamblul „Ruja bukovynska“ din Milișăuți, ansamblu înființat și instruit de doamna Brândușa, alături de domnul Petru Șoiman. Pe lângă dansatorii din ansamblu se mai remarcă și solistele acestuia care, pe lângă ceilalți artiști, ne-au încântat la festival cu evoluția lor. Este vorba de adolescentele Daniela Prichici, Andreea Maruțec și Liliana Sauciuc, interprete de muzică populară, precum și Cezara Cozminiuc, Diana Voiașciuc și Bianca Hreniuc, membre ale aceluiași ansamblu folcloric.

Ansamblul, format din cei 53 de copilași din ciclul primar, care învață limba ucraineană la școală cu doamna Liliana Mititelu, care și dirijează ansamblul, îmbrăcați în frumoasele lor costume naționale, au interpretat o suită de cântece populare în limba ucraineană și română. Au fost aplaudați frenetic de spectatori, pentru că-au meritat din plin aceste aplauze.

Au fost prezenți la festival și tinerii Alina Zaharia, interprete de muzică populară bucovineană, îmbrăcată într-un costum popular, specific localității Măneuți, de unde se trage, și Gabriel Hurjui, viitor absovent al Liceului de Arte „C.Porumbescu“ din Suceava, interpret la nai. Câțiva s-au întrebat de unde are Alina atâta putere să cânte tare și așa de frumos. Iar evoluția ei și a lui Gabriel a fost răsplătită cu aplauze furtunoase. Toți au rămas încântați de evoluția lor și de virtuozitatea de care au dat dovadă, mai ales de Gabriel care scotea asemenea triluri din niște tuburi din lemn.

Domnișoara Ruxandra Hreniuc, prezentatoare, a fost foarte bine informată despre fiecare ansamblu sau interpret individual, prezentând spectatorilor date suficiente despre cei prezentați să interpreteze. Acest lucru a adus un punct în plus festivalului.

Zirka Ianoș, conducătoarea ansamblului folcloric „Kolomyika“ din Siret a prezentat un program complex, spectatorii ascultând cu urechile ciulite cântecele prezentate, fiind încântați de muzicalitatea lor, deși n-au știut toți limba ucraineană în care au fost prezentate. În schimb, pentru a admira talentul și virtuozitatea dansatorilor, îmbrăcați în superbele lor costume ucrainene nu le-a trebuit translator. Grupul vocal al acestui ansamblu a interpretat cântecele „Drăguțul meu“, „Tu, Vasilică“ și „Neagră și micuță“ în limba ucraineană. Au fost acompaniate de grupul de chitare și o balalaică, interpreții fiind tot elevi.

Pentru prima dată a fost prezentă la festival și fanfara „Florile Bucovinei“ a țăranilor din Căndești. Interpreții ei au dovedit că stăpănesc foarte bine notele muzicale și ne-au încântat cu câteva cântece populare bucovinene. S-ar părea că, după efectul avut asupra spectatorilor, organizatoarea va trebui să invite fanfara și la ediția de anul viitor.

Un alt punct de atracție l-a constituit evoluția unui grup vocal din satul Paltinu, constituit numai din interpreți de peste 70 de ani. A plăcut mult spectatorilor și evoluția unui bătrân de peste 80 de ani, care a acompaniat femeile la fluier. A prezentat și bătrânul, solo, două melodii la fluier. Ce frumos sună o bucată de lemn, goală, în care suflă un om! Aici este talentul omului!

(Continuare în pagina a 9-a)

Gheorghe DOLINSKI

transmite urmașilor noștri și aceștia urmașilor lor, în veacul-vecilor, așa cum a spus și Ștefan cel Mare.

Târgul de toamnă al fructelor de pădure – în memoriam Ion Afloriei, ediția a VIII-a

Manifestarea, polarizând comunitatea din satul Izvoarele Sucevei și din comunele învecinate, a avut loc în noua clădire a Căminului Cultural la data de 19 octombrie a.c în sala de festivități, devenind, în jurul orelor amiezii, neîncăpătoare pentru participanți: elevi, părinții acestora, cadre didactice, tineri, gospodari, nelipsind salariații Consiliului Local în frunte cu domnul primar Mihail Mechno, alte persoane din aparatul de conducere al comunei, invitați și părintele paroh Petru Valentin Ardelean. Organizatoarea și prezentatoarea târgului a fost doamna Crizantema Alexander, directorul școlii din comună. Elevii și-au expus roadele codrului, pe mese special amenajate, în borcane, sticlucă, caserole, etichetate cu denumirea conținutului și prețul pentru cei dornici să le cumpere. Înainte de începerea festivităților, numeroase persoane, spre bucuria „vânzătorilor”, au dat năvală la mesele încărcate procurându-și produsele preferate la prețurile generoase care ispiteau mulțimea. Enumăr doar câteva dintre acestea: salata de pipinci, zacuscă din ciuperci (hribi), gem de merișoare, compoturi de afine, dulceață și sirop de zmeură etc. Apoi preotul paroh a trecut pe la fiecare masă apreciind calitatea produselor, întrebând elevii cum le-au preparat părinții lor. Semnele debutului acestei manifestări memorabile au fost marcate prin luările de

cuvânt, de pe scenă, ale domnului primar Mihail Mechno, doamnei director Crizantema Alexander și preotului paroh, fiecare aducând un pios omagiu organizatorului primei ediții a târgului, regretatului Ion Afloriei, profesor de geografie (mete-

reologul satului) fost director al școlilor comunei peste trei decenii, scriitor, autor a 10 volume printre care „Monografia comunei Izvoarele Sucevei”, colaborator la ziare și reviste, mai ales la publicațiile „Crai nou” și „Curierul ucrainean”. Apoi pe scenă au stârnit aplauze formațiile: grupul „Flori de crin” din Câmpulung Moldovenesc al Școlii Profesionale Speciale, prof. director, Gabriela Juverdeanu, coordonat de doamna profesoară Georgeta Zbranca. A venit pentru prima dată în mijlocul nostru ansamblul „Cetinița” de la Școala Gimnazială din Brodina, prof. director Mihaela Ursulean, coordonator, doamna profesoară Mihaela Nistor, grupul vocal „Flori de munte” al școlilor din Fundu-Moldovei, veche vatră folclorică, cu multe formații de renume, prof. director Elisaveta Zaișovschi, coordonat de doamna prof. Ștefania Loredana Blidari, o bucovineancă de-a noastră, cu participări multiple la concursuri naționale,

invitată la diverse posturi de televiziune, dar pentru întâia oară prezentă la acest festival, Simona Habur, grupul vocal „Flori de Bucovina” din Breaza, director prof. Carmen Dumitrescu, prof. coordonator doamna prof. Loredana Blidari, din vecinătate a evoluat grupul „Kvitociky” al Școlii Gimnaziale, director prof. Corina Butnaru, coordonatori doamnele, prof. Loredana Blidari și Ciuperciuc Dana. Invitați speciali ai acestui festival, grupul „Polonyinka” din Paltinu. Nu avea cum să lipsească din desfășurătorul acestui festival, grupul vocal-instrumental „Izvoarașul”, coordonator preotul Valentin Ardelean, grup al Școlii Gimnaziale Izvoarele Sucevei, cu multe participări la concursurile județene și naționale cu o primă încercare la „Românii au talent”. Pe unde au trecut au cules toate premiile speciale, fiind unici în ceea ce fac. Momentul surpriză a fost oferit de grupul „Huțului veselii”, format din Mihai Velecico, Vasile Iuraciuc, Vasile Marocico, Petru Tania și Laurențiu Velecico. Deja consacrată acestui eveniment, ne-a încântat doamna muzicii populare Felicia Oblesniuc.

În final, domnul primar Mihail Mechno a precizat celor prezenți în sală că a făcut demersuri pentru ca Școala Gimnazială din Izvoarele Sucevei unde a activat regretatul profesor Ion Afloriei să-i poarte numele. Târgul de toamnă al fructelor de pădure, ediția a VIII-a, 2017 a fost o reușită manifestare artistică.

Decebal Alexandru SEUL

(Urmare din pagina a 8-a)

Un alt punct de atracție, aș putea spune chiar cheia de boltă a festivalului, l-a constituit evoluția grupului vocal-cameral al CARP „Speranța” din Rădăuți, înființat de doamna Ana Marcu, președinte, și condus cu măiestrie de învățătorul Gheorghe Dascăl, cântece care se află în repertoriul prezentat de acest grup cameral a fost divers: cântece populare, cântece patriotice și, mare surpriză! a interpretat și două cântece în limba ucraineană, cântece care se află în repertoriul permanent al acestui grup cameral care, de la înființare, a prezentat nenumărate concerte.

FESTIVALUL GOSPODINELOR UCRAINENE

Să știți că toți cei, care n-au fost la acest festival, au ce regreta. Oricât m-am străduit, n-am

putut reda fidel ce frumos a fost. Unde mai pui că, după terminarea spectacolului, pentru c-a fost un adevărat spectacol, bine regizat, absolut toți oaspeții au trecut și pe la un restaurant din localitate, unde au adăstărit îndelung în fața meselor încărcate cu bucate. A fost ca la

o nuntă. Și, vă rog să mă credeți, interpreții nu s-au grăbit, pentru c-au avut locuri suficiente la dispoziție, așa c-au avut timp să cânte și să se distreze după evoluția foarte frumoasă de pe scenă. S-ar părea că tineretul din localitate s-a distrat la discotecă până la o bucată bună din noapte.

Și de această dată remarc o colaborare foarte bună între autoritățile comunei și organizatorii acestui festival. Este suficient să spun că și de la primărie au fost destui salariați în frunte cu primarul. Iar despre ceilalți reprezentanți ai Uniunii Ucrainenilor ce să mai spun? Au fost și ei la înălțime.

Concluzia ar fi simplă: superb, foarte interesant, patriotic!

25 de ani ai Consiliului Județean Maramureș (23 mai 1992-10 noiembrie 2017)

Consiliul Județean Maramureș a aniversat vineri, 10 noiembrie a.c., 25 de ani de la constituirea primului Consiliu Județean.

Primul Consiliu Județean Maramureș s-a constituit la 23 mai 1992 din rândul consilierilor locali ai județului Maramureș. Uniunii Ucrainenilor din România i-au revenit 4 locuri din cei 45 de consilieri județeni, astfel primii consilieri județeni ai ucrainenilor din Maramureș în perioada

1992-1996 au fost: Holdiș Dumitru din comuna Poienile de sub Munte, Mesaroș Nicolai din municipiul Baia Mare din partea UUR, Szemeniuk Laszlo din comuna Bistra, satul Valea Vișeului; Țudic Vasile din comuna Repedea.

Pentru constituirea administrației locale și județene în anul 1996 s-au făcut alegeri după noua legislație. Astfel, au fost aleși 41 de consilieri din care se desemnau președintele și cei doi vicepreședinți.

Din partea Uniunii Ucrainenilor din România, filiala Maramureș pentru perioada 1996-2000 a fost ales doar un singur consilier, Buciuța Ștefan dintr-o listă cu mai mulți candidați.

În următoarele legislaturi, în Consiliul Județean Maramureș nu a mai intrat niciun reprezentant al Uniunii Ucrainenilor din România.

Din rândul comunității ucrainenilor au mai fost consilieri județeni și mai sunt și în prezent, dar din partea partidelor politice, precum: Beuca Ion, în perioadele 2012-2016, 2016-2020; Costiuc Ioan, în perioada 2012-2016; Mișulec Nicolae, în perioada 2016-prezent; Țudic Ioan, în perioada 2000-2004.

Cu ocazia aniversării a 25 de ani de administrație județeană Maramureș a fost editată revista „Mandat pentru Maramureș” în care s-au consemnat unele păreri și amintiri ale membrilor Consiliului din această perioadă. Astfel: Costiuc Ioan (2012-2016) spune că: „Calitatea de consilier județean este o mare cinste și onoare, dar presupune și multă, multă responsabilitate. Administrarea județului Maramureș nu este ușoară, având în vedere întinderea lui și specificul local. De aceea, la aniversarea a 25 de ani de existență urez actualilor și viitorilor consilieri județeni multă putere de muncă, pricepere, disponibilitate și dragoste față de maramureșeni, în mod

deosebit domnului președinte al CJ Maramureș, Gabriel Valer Zetea, un om cu vocație, destinat administrației județene. La mulți ani, CJ Maramureș!"; dl Holdiș Dumitru (1992-1996) arată că: „A fost o experiență frumoasă alături de oameni deosebiți din cadrul CJ Maramureș, precum D.T. Remeș, P. Bercean, Mihăilă și alții"; Mișulec Nicolae (2016 - prezent) spune că: „Alt scop nobil în viață nu am decât să vă reprezint cu cinste și onoare în cadrul Consiliului Județean Maramureș. Vă iubesc și vă respect!"; Szemeniuk Laszlo (Semeniuc Vasile) (1992-1996) arată că: „Fiind ales consilier județean din partea minorității ucrainene din Maramureș m-am luptat pentru înființarea școlilor cu predare în limba ucraineană, am avut o activitate prolifică în ceea ce privește susținerea tradițiilor și obiceiurilor noastre, am făcut tot ce mi-a stat în putință pentru a-mi ajuta etnicii. Funcția de consilier județean a însemnat pentru mine o mare onoare, dar și o responsabilitate enormă, deoarece în perioada în care am deținut acest post a fost una proaspătă după Revoluție, deci una în care lucrurile trebuiau puse la punct. Le mulțumesc ucrainenilor pentru această șansă de a-i servi”.

Cu părere de rău îmi exprim nedumerirea că în dreptul fotografiei mele unde figurez consilier în perioada 1996-2000 nu a fost trecut textul meu pe care l-am expediat la timp pentru constituirea acestei reviste, text pe care îl redau mai jos:

„La cea de a 25-a aniversare a Consiliului Județean Maramureș doresc să-mi exprim marea satisfacție că județul nostru a înregistrat multe progrese în dezvoltarea administrației publice locale, iar consilierii județeni aleși prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat au reușit și reușesc să contribuie deplin la creșterea autorității administrației publice locale, la consolidarea democrației și a statului de drept.

Pentru mine, experiența activității de consilier județean în perioada anilor 1996-2000 a fost un sprijin deosebit și un imbold de a activa în cunoștință de cauză în Parlamentul României ca deputat în anii 2005-2012.

Nu pot să uit activitatea laborioasă pe care am dus-o împreună cu președintele Consiliului Județean de atunci, domnul Teodor Lupuți, vicepreședinții Pamfil Bercean și regretatul Călin Vintilă și cu alți consilieri din Comisia de specialitate pentru stabilirea relațiilor bilaterale transfrontaliere cu vecinii din Ucraina, cu regiunile Transcarpatia, raionul Rachiv și regiunea Ivano-Frankivsk, raionul Verchovyna. Împreună cu Societatea Ecologistă Maramureș al cărei președinte era regretatul Filip Moisei și cu Uniunea Ucrainenilor din România, filiala Maramureș am întocmit baze de date pentru crearea Rezervației Biosferice în Munții Maramureș cu sprijinul părții ucrainene, a Rezervației Biosferice din Carpați ce are sediul în orașul Rachiv, conduse de academicianul Fedir Hamor. Bazele de date au contribuit la declararea Parcului Natural Munții Maramureșului.

Consider că mandatul nostru de atunci ca și mandatele celorlalți consilieri județeni cuprinse între anii 1992-2017 au adus contribuții importante pentru locuitorii județului în respectarea ordinii, legii, a dezvoltării economico-sociale, a protecției mediului, a păstrării și dezvoltării patri-

moniuului istoric și cultural, precum și a creșterii bunăstării cetățenilor.

Acum la ceas aniversar urez tuturor consilierilor județeni, întregii Administrații Locale de stat sincere felicitări și „La mulți ani!”.

Aniversarea constituirii Consiliului Județean Maramureș a început la ora 10, vineri, 10 noiembrie 2017 cu „Ziua porților deschise” pentru vizitatori ai Palatului Administrativ din Baia Mare,

iar la ora 12, cei peste 200 de consilieri județeni, alături de președinți și vicepreședinți au participat la ședința festivă la Teatrul Municipal Baia Mare. La această ședință festivă au mai participat ministrii și secretarii de stat ai Guvernului României proveniți din Maramureș, senatori și deputați din Maramureș, prefectul județului Maramureș, primari, directori ai diferitelor instituții, precum și reprezentanți ai cultelor din județul Maramureș.

Festivitatea a fost deschisă de actualul președinte al CJ Maramureș, Gabriel Zetea, și apoi au luat cuvântul pe rând cei 8 președinți care au activat în acești 25 de ani.

La final, toți foștii membri ai Consiliului Județean Maramureș au primit plachete și diplome de merit, din partea conducerii actuale, pentru munca depusă în folosul maramureșenilor.

Evenimentul aniversar a continuat în fața Palatului Administrativ cu un spectacol deosebit oferit de Ansamblul Folcloric Național „Transilvania” la care au fost prezenți invitați din Moldova, Țara Românească, Transilvania, Chișinău și Cernăuți. Spectacolul „Cât îi Maramureșu” s-a încheiat cu aprinderea iluminatului arhitectural de sărbători.

Ștefan BUCIUTA,
președinte de onoare al UUR

În acest an, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din orașul Siret, județul Suceava a elaborat un proiect intitulat „Tehnici inovative în diagnosticarea auto” cu care a participat la competiția organizată de OMV. Cu acest proiect, Colegiul siretean a câștigat pe plan național un premiu în valoare de 18.747 de euro, bani cu care se va echipa un laborator de diagnosticare auto. Pentru cititorii „Curierului ucrainean” câteva cuvinte despre ce este „Idei din Țara lui Andrei”. Este o competiție națională de proiecte organizată de OMV Petrom ce finanțează idei inovatoare cu impact pe termen mediu și lung pentru orice comunitate din România. Anul acesta, valoarea totală a finanțării este de 200.000 de euro și se acordă proiectelor care se încadrează într-unul sau în ambele domenii: „Educație profesională” sau „Mediu”. Proiectele câștigătoare se aleg în urma punctajului obținut din partea unui juriu specializat și a votului acordat de public.

OMV Petrom susține finanțarea de proiecte care contribuie la dezvoltarea educației profesionale și tehnologice din România, proiecte care îmbunătățesc actul educațional, baza materială și încurajează dezvoltarea competențelor transversale și profesionale ale elevilor și profesorilor din învățământul profesional și tehnologic. Susține și finanțează proiectele care încurajează și promovează folosirea eficientă și responsabilă a resurselor naturale, care inovează pentru protecția mediului, care contribuie la îmbunătățirea calității aerului și a apei.

Proiectul „Tehnici inovative în diagnosticarea auto” a fost elaborat de ing. prof. Maidaniuc Jeaneta, autoarea articolului, și ing. prof. Aspazia Olar. Cu ajutorul acestui proiect câștigat, Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret va amenaja un atelier de diagnoză auto. Pentru elevii

Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret aplică tehnici inovative

școlii profesionale este foarte importantă completarea cunoștințelor cu noile tehnici și tendințe din industria automobilelor și a noilor metode de diagnosticare. Folosirea standardelor educaționale și a automobilului educațional cu circuit de erori oferă posibilitatea localizării exacte a defectului în condițiile verificării în

nomici-parteneri prin posibilitatea perfecționării angajaților firmelor partenere, care nu dețin competențe corespunzătoare. Pe de altă parte, un atelier echipat la standarde europene va face ca numărul de înscriși la învățământul profesional și tehnic, cât și la școala de maiștri electromecanici auto să crească. Beneficiind

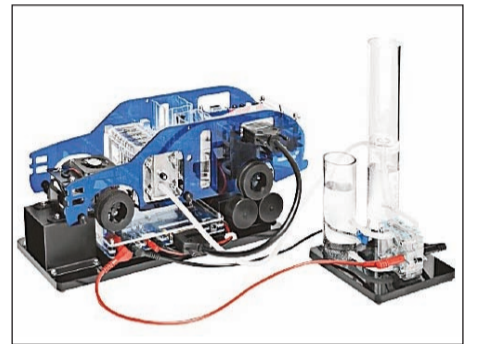

stare montată a autovehiculului. Standurile educaționale pentru instruirea în diagnoza auto reprezintă mașini complet funcționale și sunt special destinate pentru scopuri didactice. Menționez că Colegiul Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret implementează în acest an școlar proiectele de parteneriat cu agenții economici, prestatori de servicii auto. Odată cu amenajarea laboratorului de diagnosticare auto, elevii noștri vor dobândi abilități și competențe de diagnosticare conform noilor tehnici și tehnologii, având șanse de a fi angajați la agenții economici din regiune. Existența în școala noastră a unui laborator de diagnoză auto va fi foarte atractivă și pentru agenții eco-

de dotările proiectului, în școala noastră se vor organiza concursuri profesionale, schimburi de bune practici cu alte școli din județ. Proiectul câștigat are drept obiectiv general creșterea șanselor de dezvoltare profesională a elevilor în vederea dobândirii unui nivel ridicat de pregătire a viitorilor mecanici auto și tehnicieni în transporturi pentru integrarea pe piața muncii și creșterea interesului pentru învățământul profesional. Obiectivele specifice ale proiectului: îmbunătățirea cunoștințelor, competențelor și abilităților profesionale pentru viitorii mecanici auto și tehnicienii în transporturi, în vederea tranziției de la școală la locul de muncă, prin intermediul

unui act didactic raportat la noile tehnici și tehnologii de diagnosticare auto. Grupul țintă este format din elevii clasei a X-a, domeniul mecanică, calificarea mecanic auto, elevii clasei a XI-a, domeniul mecanică, calificarea tehnician în transporturi, cursanții ai Școlii de Maiștri, calificarea electromecanic auto. Beneficiarii acestui proiect sunt cursanții înscriși la Școala de Maiștri cu vârsta cuprinsă între 18 și 50 de ani, 695 de elevi înscriși la profilul auto al liceului, 16 cadre didactice specializare (8 ingineri și 8 maiștri instructori), 1-2 reprezentanți ai firmelor partenere (școala are încheiate contracte de colaborare cu agenții economici printre care SC Dorex auto SRL Șcheia, Suceava și SC Atlassib Holding, TASA Suceava, SC Auto Service SRL (Auto Mitric).

Menționez că proiectul Colegiului Tehnic „Lațcu Vodă” din Siret intitulat „Tehnici inovative în diagnosticarea auto” a fost prezentat, la data de 10 octombrie, la emisiunea „În curtea școlii” la Bucovina TV

moderată de Maria Adriana Nichitean cu participarea realizatorilor acestui proiect, ing. prof. Aspazia Olar și autoarea articolului, Maidaniuc Jeaneta. În încheiere, vreau să amintesc că OMV Petrom a finanțat, începând cu 2013, programul „Idei din Țara lui Andrei” cu 700.000 de euro peste 70 de proiecte la nivel național.

ing. prof. Jeaneta MAIDANIUC

Școala din Rona de Sus, Maramureș a intrat în al 245-lea an de existență

Școala din Rona de Sus, Maramureș începe cel de-al 245-lea an școlar, fiind atestată documentar în anul 1773. Anul viitor, în 2018, corul „Vocile Ronei” va împlini 70 de ani de activitate, iar în 2020 comuna Rona de Sus va împlini 660 de ani de la atestarea documentară. În acest sens, școala și-a aniversat 225 de ani de la prima atestare documentară, eveniment petrecut în 1998. Corul „Vocile Ronei” și-a aniversat

60 de ani de activitate când a fost lansată și monografia corului. În anul 2010, au fost sărbătoriți 650 de ani de la atestarea documentară a comunei Rona de Sus (1360). A fost scrisă monografia comunei Rona de Sus de către un număr mare de autori. Din această monografie, capi-

tolul 5.2. „Învățământul”, scris de profesorul Elek Opreșan, am extras, pe scurt, unele date privind Școala din Rona de Sus pe care le redau mai jos.

Ca și în alte localități, la Rona de Sus, începuturile învățământului

erau în biserică și nu numai; în anul 1785, s-a dat în folosință prima clădire destinată învățământului, „Ruska școla” care există și în prezent. În anul 1788, în Rona de Sus frecventau școala „90 de băieți și 40 de fetițe”. De-a lungul următoarelor secole populația a crescut și astfel a

sporit numărul elevilor și învățătorilor. Vreau să dau comparativ câțiva ani și numărul de elevi. În anul 1960 erau 479 elevi, în 1962 – 527 elevi, în 1963 – 628 elevi, în anul 1966 – 677 elevi, iar în anul 2010, doar 303 elevi. Tot de acolo aflăm că, la început, erau 3 învățători în toată comuna ajungând treptat, în anii 70-85, să funcționeze și cadre didactice locale calificate și necalificate, plus necalificate din alte localități.

Deci, numărul atât al elevilor, cât și al cadrelor didactice a crescut succesiv până în anii '90, iar pe urmă a scăzut treptat. Motivele și numărul lor actual le voi detalia în alt articol.

Ce am vrut să punctez aici este faptul că, din anul 1998, școala nu a mai fost aniversată. Lăudabil este faptul că,

din anul 2011, directoarea, prof. Luscan Loredana Mihaela, a inițiat și a desfășurat în fiecare an școlar „Zilele școlii”. Prima zi de sărbătoare era dedicată foștilor dascăli (acum pensionari): educatoare, învățători și învățătoare, profesori și profesoare, care au predat în ultimii 30 de ani la școala din Rona de Sus. Au fost oferite flori și diplome de excelență, culminând cu un spectacol grandios, oferit de actualii profesori și învățători cu elevii lor.

De atunci s-au făcut multe lucruri frumoase la școala din Rona de Sus, dar despre acestea, pe larg, în alt articol. Închei, urându-le atât cadrelor didactice, cât și elevilor un an școlar luminos, cu multe succese.

înv. pens. Ileana DAN

Octombrie – miez de toamnă aurie, frumoasă și bogată. Bogată prin belșugul roadelor și frumoasă prin paleta sa largă de culori. Toamna este și anotimpul visărilor romantice, al iubirilor, un anotimp ce trezește nostalgii, dar și speranțe.

Dintotdeauna, toamna a fost subiect de inspirație pentru artiști, poeți, pictori și compozitori. Toamna se desfășoară o multitudine de evenimente specifice acestui anotimp începând cu vestitele târguri de toamnă, „Oktoberfest“, parade ale modei dar, îndeosebi, activități culturale – stațiuni teatrale, festivaluri, expoziții și altele.

Sub acest aspect, nu face excepție nici viața culturală a orașului-stațiune Gura Humorului situat în inima Bucovinei, o zonă de încântătoare frumusețe. Aici peisajul, prin varietatea sa, prin paleta multicoloră, indiferent de anotimp, dar mai ales toamna, a inspirat întotdeauna în creația lor pe mulți artiști autohtoni sau din alte părți, inclusiv din străinătate. An de an, în acest oraș se desfășoară multiple acțiuni culturale, dintre acestea cel mai important eveniment fiind vestitul Festival Internațional de Film, Diaporamă și Fotografie „Toamna la Voroneț“. În acest context nu a făcut excepție nici activitatea culturală din această toamnă. Astfel, vineri, 20 octombrie, la Muzeul Obiceiurilor Populare din Gura Humorului, ca un preambul la acest Festival, ajuns la a XXXVII-a ediție, a avut loc expoziția de pictură în culori de acrilă a artistului plastic humorean Radu Bercea intitulată sugestiv, nici nu se putea altfel, „Culorile toamnei“ concomitent cu lansarea de carte – volumele

Eveniment cultural la Gura Humorului

de poezii „În regatul lui Iuda“ și „Morțile nu se cunosc între ele“ (Editura SMArt, 2016) ale poetei Mihaela Drelciuc.

Atât Radu Bercea, cât și Mihaela Drelciuc, fiind bucovineni, în creațiile lor trăiesc și exprimă din plin sentimentul unic pe care-l imprimă fiecare farmecul toamnei bucovinene.

Asocierea acestor două evenimente – expoziția de pictură și lansarea de carte – a fost foarte importantă, deoarece „Culorile toamnei“ accentuează tematica versurilor, iar acestea, la rândul lor, subliniază tematica tablourilor, completându-se reciproc, creând un ansamblu unic, accentuat și de faptul că ambele volume de versuri sunt ilustrate chiar de Radu Bercea.

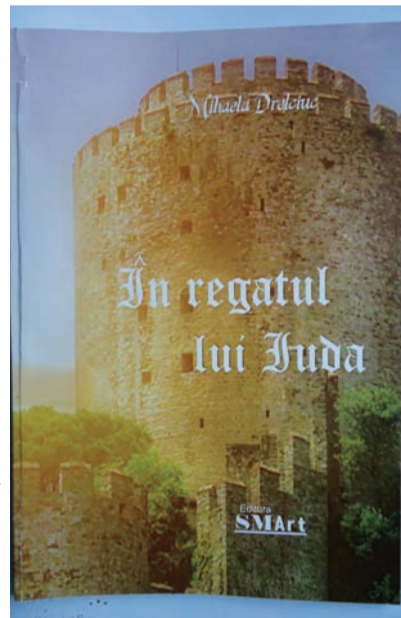
Artistul plastic Radu Bercea – deja bine cunoscut cititorilor noștri din alte articole publicate pe parcursul anilor în „Curierul ucrainean“ – este un „veteran“ în domeniul artistic, având în palmares peste 250 de expoziții personale și de

grup atât în țară, cât și peste hotare, inclusiv în Ucraina. Mihaela Drelciuc este o poetă tânără, dar nu debutantă, așa că, în situația respectivă, experiența „veteranului“ este benefică, iar avântul „novicei“ este stimulator.

Organizat de Primăria orașului, Muzeul și Centrul Cultural Gura Humorului, evenimentul a avut un binemeritat succes, dovadă fiind prezența în număr mare a publicului local, dar și a unui număr însemnat de jurnaliști, critici de artă, fotografi și alți invitați din alte localități. Remarcăm cu această ocazie și prezența a doi buni prieteni și parteneri de expoziții ai domnului Bercea, și anume a domnilor Ioan Bodnar, prim-vicepreședinte al Filialei județene Suceava a UUR, și Iulian Dziudinschi din Suceava, ambii fiind la rândul lor și pictori. În mod unanim, cei prezenți au apreciat valoarea artistică a lucrărilor expuse (în număr de peste 45). Cu această ocazie a fost remarcat și faptul că această expoziție a fost cea mai reușită.

Aprecieri și elogii pentru creația literară au fost adresate poetei Mihaela Drelciuc care, fiind tânără, are în față un viitor literar promițător și o perspectivă de continuă afirmare, fiind în plină ascensiune, așa cum se exprimă în următoarele versuri: „Timpul nu are sentimente/Timpul nu are nevoi/Timpul nu are iubiri/Timpul ne are pe noi“ („În regatul lui Iuda“), iar noi suntem convinși că vom mai avea ocazia să cunoaștem și alte creații ale sale. Atât artistului plastic Radu Bercea, cât și poetei Mihaela Drelciuc le dorim în continuare noi și valoroase realizări, la nivelul talentelor cu care sunt înzestrați.

Iarema ONEȘCIUC

Festivalul Minorităților Etnice

În perioada 7-8 octombrie 2017, Casa de Cultură din Timișoara împreună cu Consiliul Județean Timiș au organizat Festivalul Minorităților Etnice. A devenit o tradiție ca acest festival să se desfășoare de două ori în decursul unui an. Primul este în luna iunie care are denumirea Festivalul Etniilor, iar cel de-al doilea are loc în luna octombrie și are denumirea Festivalul Minorităților Etnice. Ambele festivaluri sunt organizate de aceleași instituții, doar locațiile sunt diferite, cel din iunie are loc la Muzeul Satului din Timișoara, iar cel din octombrie are loc în Parcul Rozelor din Timișoara. Anul acesta la festivalul din 7-8 octombrie au participat toate minoritățile din Banat, în plus a fost invitat și ne-a onorat cu prezența un ansamblu muzical italian, nou înființat, din Anina. Toate minoritățile prezente au venit la festival cu cântece, dansuri, gastronomie, meșteșuguri, și port popular. Filiala județeană a Uniunii Ucrainenilor din România în frunte cu dl Gheorghe Hleba, președinte, a participat cu ansamblul „Ko-

zaciok“ din Suceava cu dansuri, muzică vocală și cu gastronomie, mâncarea tradițională fiind sarmale și „fanky“, țuică tradițională cu mărgelile. Formația „Trio Hrin“ a prezentat costumul popular, iar ca meșteșug, naistul Hrin Nicolae a prezentat nairurile alto, tenor și bas construite de el. Fiecărui ansamblu muzical i-au fost alocate câte 30 de minute pe scenă. Conform spuselor celor prezenți, ucrainenii au fost la cel mai înalt nivel, muzică și dans pe măsură, horilcă din belșug, sarmale și „fanky“ au fost cele mai apreciate, toți cei prezenți au stat la rând să deguste mâncarea tradițională ucraineană, iar primarul orașului Timișoara, dl Nicolae Robu, l-a felicitat public pe dl Gheorghe Hleba pentru felul în

care s-a prezentat minoritatea ucraineană. Datorită faptului că instrumentul muzical *nai* este o raritate în Banat, cei prezenți au fost curioși să vadă cum este construit un nai. Acest

festival a ținut două zile, toți artiștii care au urcat pe scenă au fost răsplățiți de public cu aplauze îndelungate.

Ana HRIN

Deși Ucraina, în situația în care se găsește de ceva vreme, nu se poate bucura de liniștea și pacea multășteptate (estul Ucrainei se află în continuare în stare război, din cauza căruia toate regiunile Ucrainei sunt mai mult sau puțin afectate), ea reușește să depășească această stare de fapt și caută să nu renunțe la serbări, aniversări sau festivaluri importante, atunci când situația o cere.

Unul dintre cele mai importante evenimente culturale din Ucraina la care am avut șansa să particip a fost cel de-al XXIV-lea Festival Internațional al Huțulilor precedat de cea de-a XXI-a Conferință științifică „Fenomenul ucrainean al regiunii huțulilor: contextul național și euro-

pean“, desfășurate în orașul Kolomyia din regiunea Ivano-Frankivsk, în perioada 11-13 august.

Deoarece în toamna anului trecut, la marea „Aniversare Ivan Franko” din București directorul general al Muzeului Artei Populare „Iosafat Kobrynski”, doamna Iaroslava Tcaciuc, a fost oaspetele nostru de seamă, domnia sa s-a gândit să invite, în acest an, cât mai multe persoane să participe la evenimentul dedicat huțulilor din orașul ei.

Făcând parte și eu din neamul huțulilor din Maramureș (provenind din satul Valea Vișeuului) și ținând mult la cunoașterea și perpetuarea tradițiilor noastre cultural-spirituale, m-am bucurat mult să pot participa la cele 2 acțiuni din acest frumos oraș încărcat de istorie, știind din experi-

Amintirile verii

ența mea de până acum că huțulii nu se dezmetesc niciodată și își întâmpină oaspeții cu multă dragoste.

Afirm cu satisfacție că delegația noastră a fost o prezență foarte activă la conferință și că mulți dintre membrii ei au luat parte la o serie de secțiuni în care și-au prezentat lucrările care au fost apoi publicate în revista muzeului. Din Bucovina noastră s-a remarcat domnul prof. Iuri Cega, vorbind despre huțulii din Bucovina, iar din Maramureș, doamna prof. Maria Papariga a expus în lucrarea sa problematica huțulilor din regiunea pe care o reprezenta. Eu am avut cinstea de a fi invitată să iau cuvântul la deschidere, în ședința plenară, unde am vorbit despre „Huțulii din România reflectați în mass-media”, stârnind un viu interes ideea că, deoarece în rândul huțulilor

noștri nu s-a făcut o cercetare de teren adecvată, tot mai multe voci spun despre acest grup etnografic ucrainean lucruri total inexacte - atât prin ziare și reviste, cât și prin internet. Doar printr-o studiere serioasă de teren, efectuată în comun de către specialiștii din Ucraina și România, a dialectului și etnografiei huțulilor din cele două regiuni s-ar putea determina cine sunt, de fapt, huțulii, prin ce se deosebesc de alte ramuri ale ucrainenilor și ce obiceiuri specifice și-au mai păstrat.

A doua zi a urmat deschiderea festivă a Festivalului huțulilor care a avut loc în afara orașului, pe stadionul „Kolos“, în comuna Korolivka. Du-

cel de-al 25-lea festival, voi reveni cu mare bucurie, într-o atmosferă și mai festivă (și da, Doamne, să se instaureze în Ucraina râvnita de noi toți și mult așteptata pace!).

Iaroslava-Oresea COLOTELO

De-a lungul drumului județean, prin sate, cum spunem noi cei de aici, ce leagă municipiul Suceava de orașul Siret, la nord, acolo unde se agață harta în cui, sunt înșirate, aproape în totalitate, numai sate cu populație majoritar ucraineană. Numai undeva pe la mijlocul traseului se află satul românesc Calafindești. Aceste localități cu populație majoritar ucraineană sunt: Dărmănești, Măriței, Călinești-Enache, Călinești-Vasilache, Călinești-Cuparencu, Șerbăuți, Botoșenița, Bălcăuți, Gropeni și Negostina. În aceste sate se păstrează din bătrâni limba maternă ucraineană, iar în unele școli se studiază și la ora actuală. Cândva, limba de predare în aceste școli era cea ucraineană, dar vremurile au trecut și s-au schimbat multe. În prezent aici se predă limba ucraineană ca obiect de studiu. E bine și așa.

Vreau să spun că oamenii din aceste localități ucrainene mai păstrează cu drag unele tradiții și obiceiuri și aici mă refer la hramul bisericii. Despre acest frumos eveniment al așezărilor ucrainene se vorbește mult. Unii spun că nu mai este ceea ce a fost cândva, și aici au dreptate într-o anumită privință, deoarece lumea a evoluat, s-a modernizat, dar câte o fărâma din tradiții tot se mai păstrează. Parcă a început să reînvie portul popular, iar oamenii îndrăgesc mai mult o cămașă brodată, cusută cu modele florale deosebite decât o bluză oarecare. În ziua hramului ei au început să scoată din lada de zestre cele mai frumoase costume populare, iar unii și-au reînnoit garderoba confecționând costume noi, minunate. Parcă a reînviat și hora satului de odinioară și se aude din nou câte o fanfară în centrul localității respective. Seara, au început să organizeze balul gospodarului cel de altădată, dar de altă manieră. E bine că nu se uită ce a fost bun, plăcut și frumos.

Spre sfârșitul verii, la 15 august, de Adormirea Maicii Domnului (Sfânta Maria Mare), e hram la Măriței, la care am participat mereu și eu, că doar

De la Suceava la Siret

e satul meu natal. De aici încep hramurile toamnei în satele ucrainene de pe acest traseu. Oamenii trudesc să adune roadele toamnei, își umplu cămarile cu tot felul de bunătăți, iar în zi de sărbătoare se mai distrează. Urmează la 8 septembrie, de Nașterea Maicii Domnului (Sfânta Maria Mică) hramul la Gropeni și la Botoșenița. Tot

acum își serbează hramul bisericii și locuitorii satului românesc Calafindești, care adună mulți credincioși la biserică din satele vecine, că doar trăiesc într-o foarte bună armonie. La 1 octombrie, de Acoperământul Maicii Domnului (Pocroavă) e mare sărbătoare în satul Bălcăuți, prilej de închinare, dimineața, la biserică, după orele amiezii de vizionare a unui frumos spectacol și, seara, de petrecere la balul gospodarului. La data de 26 octombrie, de Sfântul Mare Mucenic Dimitrie Izvorătorul de Mir, este sărbătorit hramul bisericii din Negostina, unde se oficiază Sf. Liturghie de un mare sobor de preoți. După orele amiezii, la Căminul Cultural se desfășoară spectacol cu mulți

invitați de seamă, iar seara toți cei iubitori de dans sunt invitați la balul gospodarului. De asemenea, tot de Sf. Dimitrie se sărbătorește hramul în localitățile Călinești-Enache și Călinești-Vasilache. Hramurile toamnei se încheie la biserică din Călinești-Cuparencu, la data de 8 noiembrie, Soborul Sf. Arhangheli Mihail și Gavril și al tuturor cereștilor puteri. Biserica din Șerbăuți își serbează hramul la 1 ianuarie, de Sf. Ierarh Vasile cel Mare (Anul Nou), iar de curând, la 5 noiembrie 2017, a fost resfințită biserică, când s-au încheiat lucrările de înfrumusețare interioară cu noua pictură și a fost stabilită o nouă dată a hramului, și anume de Sf. și Slăvitul Proroc Ilie Tesviteanul. La Dărmănești, se sărbătorește hramul de Înălțarea Domnului (Ispas).

Aceste mari sărbători creștine sunt păstrate cu sfințenie mai ales de ucrainenii. Chiar dacă au apărut tot felul de rețete culinare noi, moderne, cu tot felul de ingrediente care mai de care mai sofisticate, femeile ucrainene păstrează tradițiile din străbuni și nu uită că de hram trebuie să pregătească răcitură (piftia), mai ales din cocoș crescut în curte, salata de sfeclă roșie cu hrean, sarmale gătită la cupor și supă de găină cu tăiței de casă. Aceasta este masa tradițională de hram, iar celelalte feluri de mâncare sunt adaosuri. Gospodinele ucrainene fac pâine de casă rumenă, gustoasă și niște dulciuri specifice. După ce hrămuiesc, la plecare, musafirii primesc câte un pachetel cu dulciuri.

E toamnă și suntem înconjurați de un vârtej nebun de culori. Auriul și ruginiul îmbrățișează verdele vechi al verii. Cerul acoperit mai mult cu nori ne amintește că în curând va veni frigul, dar în inimile noastre trebuie să rămână mereu cea caldă sufletească care ne face să fim mai buni, mai înțelepți că numai așa vom trece peste toate încercările vieții.

Felicia GRIGORAȘ, Negostina

Simpozionul internațional pe tema „Relații româno-ucrainene. Istorie și contemporaneitate“

A VIII-a ediție a Simpozionului Internațional pe tema „Relații româno-ucrainene. Istorie și contemporaneitate“ s-a desfășurat în perioada 26-28 octombrie 2017 la Tășnad, județul Satu Mare, având ca organizator Uniunea Ucrainenilor din România, filiala UUR Satu Mare, iar ca parteneri Muzeul Județean Satu Mare, Universitatea Națională din Ujhorod, Universitatea de Vest „Vasile Goldiș“ din Arad - filiala Satu Mare, Universitatea Națională „Iuri Fedkovyci“ din Cernăuți și Fondul de Caritate, Resurse și Inițiative Publice din Cernăuți.

Conform Invitației-program, deschiderea oficială a acestei manifestări științifice a avut loc în sala Pavilion din Stațiunea turistică Tășnad, la care au participat personalități din domeniul cultural, politic, științific, administrativ. În cuvântul de deschidere adresat participanților la acest eveniment doamna Liuba Horvat, secretar general al UUR, inițiatorul și coordonatorul Simpozionului Internațional, a subliniat obiectivul major al acestuia, acela de a consolida relațiile româno-ucrainene, iar caracterul științific, de înalt profesionalism este demonstrat de prezența cercetătorilor și a oamenilor de știință de la universități de prestigiu din România și Ucraina.

Membrii Prezidiului au evidențiat în alocuțiunile lor importanța desfășurării acestor activități în vederea extinderii colaborării dintre cele două țări, România și Ucraina, a derulării unor proiecte transfrontaliere, precum și a unor schimburi de bune practici. Din prezidiu a făcut parte domnul Nicolae Miroslav Petrețchi, deputat în Parlamentul României, președintele Uniunii Ucrainenilor din România, domnul Csaba Pataki, primarul orașului Tășnad, domnul Felician Pop, manager al Muzeului Județean Satu Mare, domnul Ivan Vovkanyci, decanul Facultății de Istorie și Relații Internaționale a Universității Naționale din Ujhorod, domnul Oleksandr Dobrzhanskyi, decanul Facultății de Istorie, Politologie și Relații Internaționale a Universității Naționale „Iuri Fedkovyci“ din Cernăuți, domnul Volodymyr Antoficiuk, șeful Catedrei de literatură

ucraineană a Universității Naționale „Iuri Fedkovyci“ din Cernăuți, doamna Luminița Elena Turcu, decanul Facultății de Litere și Științe ale Comunicării a Universității „Ștefan cel Mare“ din Suceava, domnul Miroslav Petrețchi, președintele filialei Maramureș a Uniunii Ucrainenilor din

zitatea organizatorilor și a instituțiilor partener. Uniunea Ucrainenilor din România pune accent pe organizarea acestor activități, care duc la îmbunătățirea relațiilor dintre țările vecine și le susține atât din punct de vedere financiar, cât și prin implicarea directă a membrilor Consiliului UUR.

Domnul decan, Ivan Vovkanyci și-a exprimat imensa bucurie de a participa la acest eveniment, care îi apropie pe oameni unii de alții, considerând că râul Tisa „ne unește și nu ne desparte mai ales că suntem cu toții cetățeni ai Europei. Cele mai importante sunt relațiile interumane, având în vedere faptul că în România trăiesc ucraineni, iar în Ucraina români“.

De asemenea, a dat citire mesajului transmis de către rectorul Universității Naționale din Ujhorod, prof. dr. Volodymyr Smolanka, care a felicitat Uniunea Ucrainenilor din România pentru sprijinul acordat în organizarea și finanțarea simpozionului și, implicit, în dezvoltarea

relațiilor dintre Ucraina și România. Le-a urat participanților succes în susținerea lucrărilor de înaltă ținută științifică și în activitatea pe care o desfășoară.

Pe parcursul a două zile lucrările simpozionului s-au desfășurat pe două secțiuni: Istorie și Istoriografie, avându-i ca moderatori pe Oleksandr Dobrzhanskyi și Serhi Hakman, cel care a asigurat oficiile de translator și secțiunea Relații internaționale – Antropologie culturală, cu moderatori Volodymyr Antoficiuk și Iuri Ostapeț, avându-l ca translator pe domnul Datio Taras.

Comunicările prezentate au abordat teme din diferite domenii, cum ar fi: istorie, istoriografie, etnografie și folclor, educație, politic-social, cultural, lingvistic, religios etc., toate urmând a fi reunite în volumul „Relații româno-ucrainene. Istorie și contemporaneitate“, care va fi editat cu finanțarea Uniunii Ucrainenilor din România.

Felicitări organizatorilor, partenerilor și participanților!

*prof. Lucia MIHOC,
inspector școlar*

România, precum și domnul Serhi Hakman, vicepreședinte al Fondului de Caritate, Resurse și Inițiative Publice din Cernăuți.

Domnul deputat și președinte al UUR, Nicolae Miroslav Petrețchi, în cuvântul de deschidere,

adresat în limba maternă ucraineană, a subliniat importanța acestui simpozion, care a ajuns, fără întrerupere, la cea de-a VIII-a ediție, prestigiul participanților din cele două țări, precum și serio-

Filiala Satu Mare a Uniunii Ucrainenilor din România a organizat, în perioada 26-28 octombrie 2017, la Tășnad, județul Satu Mare a VIII-a ediție a Simpozionului Internațional pe tema „Relații româno-ucrainene. Istorie și contemporaneitate“ în parteneriat cu instituții de prestigiu din țară și Ucraina (Muzeul Județean Satu Mare, Universitatea Națională din Ujhorod, Universitatea de Vest „Vasile Goldiș“ Arad, filiala Satu Mare, Universitatea Națională „Iuri Fedkovyci“ din Cernăuți și Fondul de Caritate Resurse și Inițiative Publice din Cernăuți. În acest an, la simpozion au participat și oameni de știință de la Universitatea „Ștefan cel Mare“ din Suceava.

Un Simpozion Internațional la Satu Mare

Participarea și comunicările prezentate la simpozion au demonstrat importanța acestuia pentru oamenii de știință din ambele țări.

Pentru noi, filiala Satu Mare a UUR, organizarea simpozionului este deja o tradiție și ne bucură faptul că suntem puntea de legătură în consolidarea relațiilor de prietenie și colaborare româno-ucraineană în diferite domenii.

Susținerea dlui deputat și președinte al Uniunii Ucrainenilor din România, dl Miroslav Nicolae Petrețchi, în organizarea unor asemenea evenimente cu răsunet în domeniul științei demonstrează că este promotorul îmbunătățirii relațiilor dintre țările vecine și le susține atât el, cât și conducerea UUR din punct de vedere financiar și prin implicarea directă a membrilor Consiliului UUR.

*Mihai MACIOCA,
președinte de onoare al filialei
Satu Mare a UUR*

UNIUNEA UCRAINENILOR DIN ROMÂNIA / КОЛО УКРАЇНСЬКИХ РУМУНІВ
FILIALA SATU MARE / САТУМАРСЬКА ФІЛІА

**RELAȚII ROMÂNNO-UCRAINENE:
ISTORIE ȘI CONTEMPORANEITATE**
- ediția a VIII-a -

**VIII-й МІЖНАРОДНИЙ СИМПОЗИУМ
«РУМУНСЬКО-УКРАЇНСЬКІ ВІДНОСИНИ:
ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ»**

26-28 octombrie 2017 / 26-28 жовтня 2017
Tășnad / Тишнад

Deschiderea oficială:
Vineri, 27.10.2017, ora 10:30, Sala Pavilion, Stațiunea Turistică Tășnad,
Tășnad, str. Ștefan cel Mare

Oficiile de traducere:
П'ятниця 27.10.2017, о 10.30 години, Конференц-зал туристичного курорту Тишнад,
Тишнад, вул. Стефан Чес Маре

Lucrările în plen și pe secțiuni:
26-28 octombrie 2017, Sala Pavilion și Hotel Marisa

Planșari și secțiuni asociații:
26-28 жовтня 2017 року, Конференц-зал, Готель Мариса

Parteneri:
MUZEUL JUDEȚEAN SATU MARE
UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DIN UJHOROD
UNIVERSITATEA DE VEST „VASILE GOLDIȘ“ ARAD, FILIALA SATU MARE
UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ „IURI FEDKOVYCI“, CERNĂUȚI
FONDUL DE CARITATE, RESURSE ȘI INIȚIATIVE PUBLICE, CERNĂUȚI

Партнери:
ПОВІТОВИЙ МУЗЕЙ САТУ МАРЕ
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАХІДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ВАСИЛЕ ГОЛДИШ», м. Сату Маре
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА, м. Чернівці
БЛАГОДІЙНИЙ ФОНД «СУСПІЛЬНІ РЕСУРСИ ТА ІНІЦІАТИВИ», м. Чернівці

Și iarăși îi saluta cu plecăciune adâncă nu numai pe cei din familia fiului, dar și pe colegii de serviciu, „care au crescut fără mamă”, și iarăși îi ruga să vină măcar pentru o zi, fângă-

Rătușca

(Urmare din numărul 345/346)

În vale, în mica livadă a babei, floarea de porumbar răspândește miros puternic și dulceag, în latura caldă, însorită, e zumzet de albine și viespi care vin din pădure aici la cules. Se întâmplă să mai nimerească și la Rătușca în casă. Atunci înăuntru e mai vesel și nu mai miroase a casă pustie și a mucegai, cum se întâmplă iarna și toamna târziu: viespile zumzăie subțirel pe sub tavan, se lovesc din zbor cu zgomot de geamuri sau mânăncă pe furiș pe laviță, sub icoane, unde Rătușca păstrează încă de la Paște un pic de colivă dulce și un pumn de bomboane ieftine – poate îi intră în casă vreun copil și să aibă cu ce să-l bucure.

Uneori, Rătușca primește scrisori subțirele cu ștampilă triunghiulară și mandate – întotdeauna de fix zece ruble. Fiii îi scriau că la serviciul lor totul e bine, copiii, adică nepoții Rătuștii pe care ea nu i-a văzut niciodată, cresc, iar război – mama să nu fie îngrijorată – n-o să aibă loc curând. La sfârșitul fiecărei scrisori, adăugau neapărat sfatul ca mama să aibă grijă de ea, să meargă la prăvălie nu pe șosea, ci prin luncă, să facă focul nu numai ca să se usuze pereții, ci și pentru primenirea aerului ș.a. Iar mai departe, jos de tot, după cuvintele de încheiere ale fiilor, era adăugat, în rusește,

Vitrina literară

trimitem 10 ruble pentru cheltuielile duminicilor zilnice. Atât deocamdată. La revedere”.

După ce primea scrisoarea, Rătușca îi ruga pe vecini să i-o citească, o dată și încă o dată, după care se străduia să dicteze răspunsul, care, de fiecare dată, începea cu aceleași cuvinte:

„Dragii mei copii și nepoții mei de aur. Vă salută cu plecăciune adâncă mama și bunica voastră și vă așteaptă să veniți în ospetie măcar pentru o zi, dacă chiar nu vă puteți rupe pentru mai mult, căci tare aș vrea să-mi văd nepoții – doresc atât de mult că, de-aș putea, m-aș ridica să-mi iau zborul...”

În acest loc, vecinul o întrerupea pe Hanna și o întreba cu fereală:

– Da’ cum o să-i vezi, tușă, dacă dumneata ești nevăzătoare?...

– Păi, măcar o să-i pipăi și o să le aud glăscioarele, – surăse spre tavan bătrâna, fără să se simtă cătuși de puțin jignită de observația făcută.

Mai departe, le aducea la cunoștință că i s-a atribuit o pensie de la colhoz, douăzeci de ruble, și-i ruga să nu-i mai trimită bani, căci ei o să-i ajungă cei de la stat, iar ei mai bine să-și cumpere haine călduroase pentru iarnă și alimente „cât mai bune”. La prăvălie, că vrea, că nu vrea, tre’ să meargă pe șosea, căci lunca a fost arată și plantată cu puieți de plop-negru, așa că acum nu mai are unde să culeagă nici măcar niște măcriș pentru ciorbă. Da’ oricum, ei să nu fie îngrijorați: chiar dacă mama se mai repede din când în când la ma-

duind nepoților ștergere noi cu peștișori, nurorilor – câte o cămașă brodată de pe vremuri, „că acuși nu s-or mai găsi”, iar fiilor – o seară cu aer tămâiat în casă, lichior și porumbe sărate ca gustare.

După aceea, când scrisoarea fusese trimisă, Rătușca se apuca să deretice în casă: clătea putinica în care, după un timp, se depunea argilă roșcată din fântână, spăla fundul mirositor de răchită cu care acoperea apa, rădea masa, lavițele, scaunele, ungea cu pământ pe jos, ținând bulgărele în mâna dreaptă, iar cu stânga pipăia pe unde dăduse, ca nu cumva să rămână vreun petic uscat, ștergea cu un prosop pozele colorate, prinse pe pereți cu ghimp de salcâm. Numai de fotografiile băieților încadrate cu ștergere brodate și de icoane nu se atingeau, temându-se să nu le dărâme, și păianjenii le țeseau liniștiți cu pânză deasă ca un năvod.

Totuși, cel mai mult îndrăgea Rătușca acea zi în care, după socotelile ei, fiul trebuie să fi primit de-acum scrisoarea și a pornit spre casă. Atunci ea se primenea cu haine curate, încălța cizme ofițerești noi, cu vârfurile boante, și, luând câte un băț în fiecare mână, pleca mândră la prăvălie după cumpărături – turtă dulce, rachiu și magiun tare ca huma: nu se știe de ce, ea credea că pentru noră nu poate exista ceva mai bun ca „magiunul de fabrică”...

(Continuare în numărul următor)

Traducere de Corneliu IROD

Mychailo Koțiubynskyi

(Urmare din numărul 345/346)

Zece camere negre, inundate de întuneric până la refuz. Ele asediază camera mea. Închid ușa de frică, parcă, să nu iasă lumina lămpii prin crăpături. Iată-mă singur. În jur, țipenie de om. E liniște și pustiu, cu toate acestea, aud ceva dincolo de peretele meu. Mă deranjează. Ce-i acolo?

Aud duritatea și forma mobilei, inundată de adâncul beznei, și scârțâitul podelei de sub greutatea acesteia. Ei și, stați pe locurile voastre, odihniți-vă. Nu vreau să mă gândesc la voi. Mai bine mă culc. Voi stinge lampa și eu însumi mă voi cufunda în bezna întunecată. Poate și eu mă voi transforma într-un obiect neînsuflit, care nu simte nimic, în „nimic”. Ar fi așa de bine să devii „nimic” – o liniște mută, inertă. Cu toate acestea, acolo, dincolo de peretele meu, este ceva. Eu știu că dac-ai intra în camerele întunecate și ai aprinde chibritul, ai vedea cum toate sar la locurile lor – scaunele, canapelele, geamurile, chiar și pervazurile. Cine știe, poate ochiul meu ar reuși să surprindă imaginea oamenilor palizi, inexpressivi, ca acelea din goblenuri, a tuturor aceluia care și-au lăsat chipurile în oglinzi, vocile – în deschișături și unghere, formele – pe saltele moi, iar umbrele – pe pereți. Cine știe ce se întâmplă acolo, unde omul nu poate vedea.

Dar, iată! Ce prostii. Ai vrut liniște și pustiu – și, acum, le ai. Dai din cap! Nu crezi în pustiu?

Parcă eu știu? Parcă știu... Oare pot să fiu sigur că nu se va întredeschide ușa... uite așa, puțin, cu un ușor scârțâit, și, din întunericul necunoscut, atât de adânc și nesfârșit, nu vor începe să iasă oamenii... toți aceia care depozitau, în inima mea, ca în propria lor ascunzătoare, speranțele lor, furiș și suferința sau cruzimea sângeroasă a fiarelor? Toți aceia pe care nu-i pot ocoli, care m-au epuizat... Ce-i ciudat în faptul că ei iarăși vor

INTERMEZZO

veni?... Iată, îi și văd. Ce mulți sunteți... Sunteți voi, cei cărora li s-a scurs sângele în găurica glonțulețului unui soldat, iar aceștia sunteți voi... preparate uscate; pe voi vă înveleau în saci albi, vă legăneau pe frângii, după care vă așezau în gropi prost acoperite, de unde vă scormoneau câinii... Mă priviți cu dojană – aveți dreptate. Știți, odată, am citit că v-au spânzurat, pe toți doisprezece... Pe toți doisprezece... și am căscat. Iar, a doua oară, vestea despre șirul de saci albi m-a prins în timp ce mâncam o prună coaptă. Iac-așa, știți, am luat între degete o prună succulentă, minunată... și am simțit, în gură, un gust plăcut, dulce. Vedeți, nici măcar nu roșesc, fața mea e albă ca a voastră, deoarece spaima a supt din mine tot sângele. Nu mi-a mai rămas niciun strop de sânge fierbinte, nici măcar pentru acei morți vii, printre care mergeți, precum o fantomă sângeroasă. Treceți! Eu am obosit.

Iar oamenii merg. După primul, al doilea și al treilea, și, așa, la nesfârșit. Dușmani și prieteni, apropiați și străini – și toți îmi strigă, în urechi, cu urlul vieții lor sau al morții lor, și toți își lasă, în sufletul meu, urmele tălpilor lor. Îmi voi acoperi urechile, îmi voi încuia sufletul și voi striga: accesul interzis!

...Deschid ochii și, deodată, văd, pe geam, cerul adânc și ramurile mestecănelui. Cântă cucul. Bate cu ciocănelul în clopotul mare de cristal – cu-cu! cu-cu! – și împrăstie liniștea prin iarbă. Îmi imaginez, dintr-odată, curtea verde –, care a și înghițit camera mea, – sar din pat și strig, prin geam, la cuc: „Cu-cu... Cu-cu... Bună ziua!...”

Ah, ce abundență: de cer, de soare, de verdele vesel.

Fug afară. Iar, acolo, zăngănesc lanțuri de fier și latră nervos câinii. Câinii ciobănești mari, ca niște urși, sar pe picioarele din spate, iar pe ei

saltă blana lungă, lăptoasă. Mă apropii. Ei, ce-i, câine... cum te cheamă? Ei, gata, Overko... Nu aude, nu vede. Îi saltă ochii roșii, fruntea lată și labele blănoase. Se zbate, și nu-i poate ieși, cu totul, din botul adânc, turbarea colțoasă, multumindu-se să arunce cu căpița de blană. Ei, ce-i, Overko? De ce-ți ard ochii roșii și topesc, în foc, laolaltă, și spaima, și ura? Eu nu-ți sunt dușman și nu mi-e frică de tine. Poți, cel mult, să-mi smulgi o bucățică din corp sau să dai drumul sângelui din gambă-mi... Ah, ce mărunțiș! Ce mărunțiș, dac-ai ști... Ei, ajunge, câine, ajunge. Ce-i drept, înțeleg, lanțul... Poate ești supărat mai mult pe el decât pe mine... Din cauza lui, picioarele tale din față sunt nevoite să apuce aerul, el te sugrumă și-ți alungă furia arzătoare. Așteaptă puțin. Imediat vei fi liber. Atunci ce-mi vei face? Stai cuminte, nu te agita, până îți dau jos lanțul... iar acum, haide. Încotro, încotro? Ha-ha! Câine prost! A închis ochii, capul într-o parte, a fășnit dintr-o dată – și gonește la-ntâmplare. Sfâșie iarba cu ghearele, o împrăstie, zburând, în urma lui, în caiere. Dar cu mine cum rămâne? Ai uitat de mine?

Iar, acum, rotește-te... rotește-te... încă o dată... așa. O, câine nobil: ți-e mai dragă libertatea decât mânia împăcată.

În timpul acesta, îmi este recomandat Pava¹, o matroană respectabilă, și cel de-al doilea fiu al ei. Este vorba de fiorosul Trepov. În timp ce Overko este pur sangvinic, năpustindu-se, la întâmplare, asupra oricui, de parcă înaintea ochilor lui roșii atârnă mereu o ceață roz –, Trepov este serios, chibzuit. El, cu totul și cu totul grav, bine gândit, vă va secționa gâtulejul, iar în picioarele lui puternice, care se vor odihni pe pieptul vostru, va fi multă stimă de sine. Chiar și când stă culcat, liniștit, și-și piaptână puricii de pe burta roz, urechile-i retezate străjuiesc, fruntea lată cugetă, iar limba umedă îi atârnă atât de sobru din botu-i colțos.

¹Pava – păuniță

(Continuare în numărul următor)

Traducere de Mihaela HERBIL

Discursul președintelui Ucrainei rostit la ședința în plen a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei (extrase)

Stimate Domnule Secretar General al Consiliului Europei,
Stimată Doamnă Președinte a Adunării Parlamentare,
Stimați membri ai Adunării,
Doamnelor și Domnilor,

Vă rog să-mi permiteți, înainte de toate, să o felicit pe doamna Stella Kyriakides cu prilejul alegerii sale în înalta funcție de președinte al Adunării Parlamentare a Consiliului Europei.

Sunt bucuros că acest eveniment a coincis, practic, cu vizita mea la Adunare. Aceasta este una dintre acele coincidențe simbolice care nu au loc prea des. Dar când au, totuși, loc ele sunt foarte nimerite și se petrec în momentul oportun. Astăzi ne aflăm exact în această situație.

Sunt bucuros deci că pot să vă urez personal putere, energie și succes în realizarea obiectivelor pe care și le propune Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei și în apărarea principiilor pe baza cărora a fost ea fondată. Iar în această problemă nu pot exista compromisuri.

Cu atât mai mult, compromisuri față de cei care încearcă în toate felurile să pună sub semnul îndoielii valorile și bazele general umane pe care se edifică și colaborarea noastră, și viața însăși în societățile noastre.

Aș vrea să vă mulțumesc, de asemenea, pentru invitația de a lua cuvântul în fața Dvs. Pentru mine, aceasta este cu adevărat o mare cinste.

Ca fost coleg în Adunarea Parlamentară înțeleg foarte bine ce răspundere imensă aveți pe umeri, mai ales, în actualele condiții în care asistăm la manifestarea unui populism exacerbant, la numeroase atacuri cibernetice, la agresiuni armate directe și la campanii informaționale agresive.

Ca președinte al Ucrainei conțez sincer pe sprijinul ce îl veți acorda statului meu în aceste condiții extrem de complicate în care ne-am trezit fără să vrem.

Cu trei ani și jumătate în urmă, m-am aflat aici în fața Adunării Parlamentare și, în calitate de șef de stat, schimbam cu Dvs. opinii despre primele zile de reacție la agresiunea Rusiei. Aș fi vrut să încep discursul meu de astăzi cu cuvintele că agresiunea împotriva statului meu a încetat. Că în limitele frontierelor Ucrainei recunoscute pe plan internațional s-au încheiat acțiunile militare și ocuparea arogantă a unei părți a teritoriului nostru suveran. Că în Ucraina pe teritoriile eliberate, vlăguite de acțiunile celor care susțin că „noi nu ne aflăm acolo“ și de regimul de ocupație, viața pașnică își reia treptat cursul.

Din păcate, chiar și după mai bine de trei ani de la discursul meu în fața Dvs., noi nu ne-am apropiat încă de această perspectivă.

Motivul vă este bine cunoscut.

Stimați membri ai Adunării,

Oare s-a schimbat ceva, în acești trei ani în acțiunile și comportamentul Rusiei? Nimic...

Sunt foarte recunoscător mult stimărilor membri ai Adunării pentru solidaritatea de care au dat dovadă în apărarea Ucrainei de la începutul agresiunii ruse.

Poporul Ucrainei va ține minte pentru totdeauna

faptul că prietenii noștri i-au întins o mână de ajutor în cel mai dificil moment al istoriei noastre...

Doamnelor și domnilor,

Vă rog să-mi permiteți să mă întorc la întrebarea dacă s-a schimbat ceva în Ucraina în cei trei ani care au trecut de la precedentul meu discurs?

Da, s-a schimbat.

Ucraina a înregistrat un progres substanțial în realizarea programului de prefaceri interne. În ciuda provocărilor existențiale ale agresiunii ruse.

Anul acesta, marcăm 20 de ani de la intrarea în vigoare pentru Ucraina a Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Ucraina respectă obligațiile sale ca țară membră a Consiliului Europei, apropiindu-și legislația, instituțiile și practicile de standardele Consiliului Europei în sfera drepturilor omului, a supremației legii și democrației.

Ratificarea în Parlamentul nostru a Protocoloalelor 15 și 16 la Convenție constituie încă o cărămidă pusă la temelie a apărării dreptului. Vreau să mulțumesc în mod special Consiliului Europei, inclusiv Adunării Parlamentare pentru că susține procesul de reforme în Ucraina. Dimensiunea reformelor care sunt promovate, astăzi, în Ucraina este destul de vastă. Începând cu reformele financiare și bancară fără precedent în cadrul căreia am curățat sectorul bancar și terminând cu descentralizarea care permite transferarea mai multor atribuții și resurse financiare către autoritățile locale. Privind în urmă la realizările Ucrainei, sunt extrem de mulțumit că Planul de acțiuni al Consiliului Europei pe 2015-2017 pentru Ucraina a devenit o istorie a succesului nostru comun.

Progresul înregistrat este rezultatul comun al Ucrainei și Consiliului Europei.

Sperăm că noul Plan de acțiuni pe 2018-2021 a cărui elaborare se află în fază finală la Consiliul Europei va fi mai ambițios și de mai mare succes. Noi îl considerăm drept un instrument de continuare a reformelor, căci pentru noi frontul prefacerilor interne nu este mai puțin important decât frontul rusesc.

Aici nu mă pot opri doar la măsurile anticorupție luate de Ucraina. Noi am introdus mecanisme anticorupție care au început să dea rezultate. Am în vedere Biroul Național Anticorupție, Procuratura specializată anticorupție, Agenția națională în probleme de prevenire a corupției. Acest sistem dă rezultate pozitive, am început să auzim tot mai des de dosare penale răsunătoare.

Totuși, lupta împotriva corupției nu înseamnă doar urmărirea penală. Mult mai importantă este, probabil, crearea unui sistem eficient de prevenire a acestei maladii care a devorat Ucraina în toți acești ani ai independenței.

Unul dintre instrumentele eficiente de combatere a corupției îl constituie introducerea declarației electronice de active, venituri, cheltuieli și obligații financiare pentru funcționarii de stat. Această inițiativă a guvernului este, probabil, cea mai ambițioasă din lume din punctul de vedere al transparenței și justificării în fața societății și a alegătorilor.

O atenție deosebită este acordată dereglementării și minimalizării influenței funcționarilor, în spe-

cial prin folosirea unor tehnologii avansate.

Un exemplu elocvent de succes îl constituie aplicarea platformei electronice Prozarro care este un sistem complet nou și absolut transparent de achiziții publice. A fost aprobată, de asemenea, strategia de comunicare în sfera prevenirii și combaterii corupției. Acest lucru face posibilă dezvoltarea culturii anticorupție în societate.

Se poate pune, deci, în mod justificat întrebarea dacă paharul anticorupție este pe jumătate gol sau pe jumătate plin. Răspunsul meu este următorul: deocamdată este umplut exact pe jumătate. Următoarea prioritate strategică este dezvoltarea verigii judecătorești a puterii, refacerea încrederii societății în justiție.

Sunt sincer îndatorat Consiliului Europei pentru susținerea permanentă a acestei reforme extrem de importante pe care am început-o împreună în 2014.

Cu concursul și sprijinul Comisiei de la Veneția, în 2016 au fost adoptate modificări la Constituția Ucrainei privind justiția. Au fost aprobate legi noi privind organizarea judecătorească, Consiliul Superior al Magistraturii, Curtea Constituțională, noi coduri de procedură. Și toate acestea în mai puțin de trei ani!

După cum a menționat Comisia de la Veneția în recenta expertiză „această reformă are ca scop clar reconstruirea sistemului ucrainean de justiție în conformitate cu standardele europene și asigurarea supremației legii în Ucraina“...

Aș dori să atrag atenția asupra unei politizări excesive a Legii învățământului.

Poziția mea legată de învățământ este clară: calitatea învățământului definește viitorul și securitatea fiecărui stat, iar noi nu putem păstra acest domeniu nereformat.

Legea adoptată este nu numai o parte a reformei educației, ci și o lege a posibilităților egale pentru toți participanții la procesul educativ.

Subliniez în mod special: al posibilităților egale pentru toți elevii! Indiferent de originea lor, de locul în care locuiesc, de naționalitate.

Este inadmisibil ca copiii care aparțin unei minorități din Ucraina să nu aibă cunoștințe corespunzătoare de limbă ucraineană care le sunt necesare pentru continuarea studiilor în universități, pentru dezvoltarea carierei și pentru a se realiza în Ucraina. Legea îndreaptă această situație. Rada Supremă a avut în vedere întărirea învățării limbii ucrainene în fază preșcolară și în învățământul primar pentru ca mai târziu să se treacă la învățământul în limba de stat. Cu condiția de a nu se renunța la învățarea limbii materne la nivelul necesar.

Amintesc că în Carta Europeană a Limbilor Regionale sau Minoritare, adoptată la Strasbourg în noiembrie 1992 se arată că toate obligațiile față de minoritățile naționale trebuie să se îndeplinească fără a afecta predarea limbii (a limbilor) oficiale a statului“. Sunt convins că prevederile acestei Carte trebuie să le respecte toți semnatarii ei. Vreau să dau asigurări că noi vom garanta drepturile lingvistice în conformitate cu legislația națională și obligațiile și standardele internaționale, inclusiv dreptul de a învăța în limba maternă. Dar, învățând și limba de stat – ucraineană.

Pagină realizată de Ion ROBCIUC

UCRAINA - mai aproape